

σφίξ' τους το χέρι, αρτζεντίνια

και κράτα την ανάσα σου

GENIA

ΕΜΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΚΗ ΧΡΗΣΗ

0,88 ευρώ

νο 43

ΓΕΝΑΡΗΣ - ΦΕΒΡΑΡΙΟΣ '02

fiction: non - fiction

ο ύμνος των σκιών

«Γένοβα 2001»: το γράφει
ακόμα το μπλουζάκι σου;

αποδιάρθρωση
πληροφοριών

μέθη , drugs και θάνατος

ο Weber
στη ζούγκλα Lacandona

ο καταναλωτισμός σαν κομμάτι
του κοινωνικού εργοστάσιου

βασικές οδηγίες για να μην
φτιάξετε ποτέ ένα
«ανεξάρτητο media center»

last trolley

Κ.Α.

ηγέτης μεγάλης δύναμης (αριστερά)

ενώ δωροδοκεί ηγέτη μεσαίας δύναμης (δεξιά)

Αρχές του 2002 και ο έλληνας πρωθυπουργός συλλαμβάνεται από παπαράτσι δημοσιογράφους να δίνει κέρματα ευρώ στον πρόεδρο των ηπα. Η φωτογραφία θα κάνει τον γύρο της Ελλάδας σαν ένδειξη φιλικών σχέσεων ανάμεσα στις δύο δυνάμεις. Τα ερωτήματα θα πνιγούν στη γέννησή τους, και οι απαντήσεις δεν θα δοθούν ποτέ:

Γιατί ο έλληνας ηγέτης δίνει τα κέρματα του ευρώ στον αμερικάνο;

(Α): Είναι ρέστα από το ενοίκιο των αμερικάνικων βάσεων στην Ελλάδα (Β): Εξαγοράζει τμήμα των ηπα (Γ): Τον χατζηλικώνει για να μην γκρινιάζει συνέχεια στο σπίτι (Δ): Τίποτα απ' τα πιο πάνω.

Τί θα κάνει ο αμερικάνος ηγέτης αυτό το ποσό κερμάτων ευρώ;

(Α): Θα τα πετάξει σ' ένα γήπεδο (αμερικάνικου) μπάσκετ (Β): Θα τα βάλει στην άκρη για την ώρα που οι ηπα θα γίνουν δεκτές στη ζώνη του ευρώ (μετά την αγγλία) (Γ) Θα τα κάνει στόχο σε ασκήσεις σκοποβολής (Δ): Τίποτα απ' τα πιο πάνω.

Point blank

FICTION: NON - FICTION

Τί είναι αυτό που κάνει την "πραγματικότητα" (σκόπιμα σε εισαγωγικά) ελκυστική σε σώου; Ή, ειπωμένο αλλιώς: είναι η πραγματικότητα που γίνεται λαοφιλές "θέαμα της πραγματικότητας" κάτι ιδιαίτερο σαν τέτοια; Όλα τα μεγάλα θεάματα (όλα τα μεγάλα ακροάματα, συγγράματα, κηρύγματα επίσης...), όλες οι mainstream αφηγήσεις έχουν (ή είχαν) μια συγκεκριμένη σχέση με μια ιστορικά ορισμένη πραγματικότητα της εποχής τους. Αδιάφορο αν ταξινομούνται στα κατάτοια της "τέχνης", της "φιλοσοφίας" ή όχι, είναι μυθολογίες (επι) της πραγματικότητας - στο βαθμό, και θέλει προσοχή αυτό, που η πραγματικότητα μπορεί να διακριθεί από τον λόγο (την εικόνα, τον ήχο, κλπ) γι' αυτήν. Η διάκριση αυτή έχει υπάρξει πάντα διαφιλονικούμενη: άλλοτε γίνεται σεβαστή, άλλοτε γίνεται ο ιδανικός στόχος προς απαλλοτρίωση. Στη δεύτερη περίπτωση ωστόσο η μυθολογία (σε σκεπτούμε εδώ: μια μεγάλη θερησκευτική ή πολιτική αφήγηση...) θέλει να μοιάζει πως έρχεται κατα κάποιον τρόπο "απ' έξω" της πραγματικότητας: για να την οργανώσει, να την τακτοποιήσει, να την ερμηνεύσει, να την εκτρέψει, να την διαστρέψει ή να την συμμορφώσει. Είτε λοιπόν σε ότι ιστορικά έχει ονομαστεί "τέχνη", είτε σε ότι έχει ονομαστεί "ιδεολογία", καμιά μυθολογία δεν σκόπευε να δείχνει σαν η πραγματικότητα - ως - έχει, η πραγματικότητα καθ' εαυτήν. Σκεφτείτε το πιο φτηνό σήριαλ, με προορισμό τη μαζική κατανάλωση, που συνορεύει τόσο με την "τέχνη" όσο και με την "ιδεολογία". Μπορεί οι ήρωες να παίζουν "καθημερινούς χαρακτήρες" αλλά τους μιμούνται, καθότι είναι ηθοποιοί, που δεν το κρύβουν πως είναι τέτοιοι. Μπορεί η αναπαριστώμενη δράση να είναι κοινότοπη (σε βαθμό αηδίας) αλλά η πλοκή της είναι "δουλειά" ενός κάποιου σκηνοθέτη.

Με άλλα λόγια οι μυθολογίες (που μπορεί στο μέλλον να χαρακτηρίζονται σαν "παλιές") παράγονταν μέσα σ' έναν κοινωνικό και τεχνικό καταμερισμό μυθολογίας, σχετικό με τον καταμερισμό εργασίας. Σ' αυτή τη βάση ο "παραγωγός" του μύθου (του όποιου μύθου, είτε ενός έργου που θα λογαριαζόταν σαν τέχνη, είτε μιας ομιλίας που θα χαρακτηριζόταν πολιτική ή ιδεολογική) είχε μια διακριτή, διαχωρισμένη, ειδική, και εν τέλει "ανώτερη" θέση μέσα στην κοινωνία: κι αυτήν την ανωτερότητα επιδίωκε - μια εξουσιαστική εξαιρετικότητα λιγότερο ή περισσότερο, στο βαθμό που θα μπορούσε να συντηρηθεί σαν καλλιτέχνης ή/και δημιουργός αποκλειστικά. «Στιζόμενος απ' την πόλη...» Σ' αυτόν τον καταμερισμό μυθολογίας (και μυθοαποδοχής κατά συνέπεια) το πρώτο, η "παραγωγή" δηλαδή του μύθου, παρέμενε πολιτικά διαχωρισμένη απ' την κοινωνία, κι άρα ως ένα βαθμό από την κοινωνική πραγματικότητα την ίδια, σαν έργο λιγότερο ή περισσότερο "ειδικών". Αυτό είναι που κατά τη γνώμη μας έχει αλλάξει.

Η πραγματικότητα - σα - σώου είναι αναμφίβολα μια καινούργια μυθολογία επί της πραγματικότητας. Που επιχειρεί να κατεβάσει την "αναπαράσταση" (λεκτική, ηχητική, εικονική) στο σημείο μηδέν, υπαινικισμένη (ή διαβεβαιώνοντας) ότι δεν υπάρχει παρεμβολή "ειδικοτήτων" ανάμεσα στην πραγματικότητα και την εννόησή της, την ακρόασή της, την θέασή της - πως η πραγματικότητα "αυτοεκτίθεται" σαν τέτοια.

Είναι μάλλον εύλογο να υποθέσουμε πως ο αρχικός ιστορικός τύπος της "αυτοεκτιθέμενης πραγματικότητας" είναι η *ειδησιογραφία*, ειδικά μάλιστα στη φάση της μαζικής τεχνικής διασποράς της. Κάνοντας ένα μικρό αλλά σημαντικό βήμα θα μπορούσαμε να υποστηρίξουμε ότι η "πραγματικότητα σα σώου", δανειζόμενη από την "είδηση" την υποτιθέμενη ομολογία του εαυτού της, επιδιώκει να είναι η "χωρίς φτιασίδια" αναπαράσταση της πραγματικότητας. Επιδιώκει να είναι η *ανεπίδεικτη* αναπαράσταση. Κι αυτό είναι κάτι καινούργιο στον "ώριμο" καπιταλισμό: η *απεικίδευση ορισμένων παραγωγικών συντελεστών των μυθολογιών*, δηλαδή του θεάματος. Μη ηθοποιοί, μη καθοδηγούμενοι (έστω: μη προετοιμασμένοι) από σκηνοθέτες, σεναριογράφους... Αυτό το "μη" δεν είναι που κάνει την "πραγματικότητα - σα - σώου" να δείχνει πραγματική;

Μπορούμε συνεπώς να εκτιμήσουμε πιο είναι το ελκυστικό σημείο αυτής της νέας μυθολογίας, τόσο από υλική όσο και από ιδεολογική άποψη: ο έπαινος στο "ανεπιτήδευτο". Αφενός εδώ υπάρχει ένας καινούργιος λαϊκισμός (που υμνεί την όχι προκατασκευασμένη "απο ειδικούς της αναπαράστασης" συμπεριφορά, ακριβώς στην ιστορική περίοδο της *μαζικής προκατασκευής των κοινωνικών συμπεριφορών*). Αυτή είναι η ιδεολογική πλευρά. Αφετέρου υπάρχει ένας ισχυρά καταφατικός προσανατολισμός προς τη "διαφανή ζωή" της πραγματικότητας: την *εθελοντική αυτοέκθεσή της* στα μίντια και στη μεσολάβηση γενικά.

Αυτό το δεύτερο, τη μαζική παραγωγή *εθελοντικής αυτοέκθεσης* που κάνει κάθε πλευρά της πραγματικής ζωής διαθέσιμη στην καπιταλιστική μεσολάβηση, το θεωρούμε *υλική καινοτομία των σύγχρονων κοινωνιών*. Κι αυτό επειδή το να είναι κανείς στο έλεος των συστημικών χειρισμών σημαίνει ότι είναι *ανεπίδεικτος - στη - ζωή*. Όχι ικανός, για να το πούμε αλλιώς, να ζησει διαφορετικά. Κι αυτή η "εξέλιξη" θα μπορούσε να θεωρηθεί "λογική" στο βαθμό που ο καπιταλισμός δε στοχεύει μόνο στην εκμετάλλευση της εργασίας αλλά του συνόλου της καθημερινότητας των υπηκόων του. Αν λοιπόν οι ανεπίδεικτοι - στην - εργασία είναι το μεγάλο πλήθος των "φτηνών" εργατών και η μεγάλη "μηχανή" παραγωγής κέρδους μέσω των τεχνικών και πολιτικών χειρισμών στην οργάνωση της εργασίας, οι ανεπίδεικτοι - στη - ζωή είναι οι "φτηνοί" ζωντανοί, η ακόμα μεγαλύτερη "μηχανή" παραγωγής κέρδους μέσω των τεχνικών και πολιτικών χειρισμών στην οργάνωση του συνόλου της κοινωνικής ζωής.

Συνεπώς (κι εδώ ολοκληρώνεται αφενός η υλικότητα της νέας μυθολογίας αφετέρου ο πολιτικός της κύκλος) η πραγματικότητα - σα - σώου, δηλαδή η ελάχιστη ειδική μεσολάβηση στην αναπαράσταση της γενικά μεσολαβημένης ζωής, είναι ο μύθος που "ταιριάζει" στην μαζική φιγούρα των ανεπίδεικτων - στη - ζωή, με σκοπό την ψευδή "αναβάθμισή" τους. Είναι η *θεματική εξύμνηση της μιζέριας*, ως το σημείο να αναδεικνύεται σαν *αξία και σαν αξία*. Είναι μια προσφορά *σταδιοδρομίας μέσα στο θέαμα για την εντελώς φτωχωμένη από το θέαμα ζωή*. Ειπωμένο διαφορετικά: η *πραγματικότητα - σα - σώου είναι η συμβασιολογία της διανοητικής και συναισθηματικής φτώχειας*, σε μια εποχή που αυτή η φτώχεια είναι οργανική στην καπιταλιστική ανάπτυξη. Κι αυτή, ακριβώς, είναι η πραγματικότητα εκτός εισαγωγικών.

28, 26, 27 κι 9: ο ύμνος των σκιών

Αυτή είναι νευρική καθώς δουλεύει, πράγμα που ταιριάζει γάντι στη δουλειά της γραμματέως και τηλεφωνήτριας μαζί. Μόνο στην ανάπαυλα, καμιά φορά, παραδίνεται, αφαιρείται, κοιτάζοντας κάπου απροσδιόριστα, που μπορεί να είναι μακριά, μπορεί να είναι κοντά, αλλά μάλλον είναι πουθενά.

Αυτή είναι με τον Χ. εδώ και πέντε χρόνια. Η σχέση τους δεν έχει ιδιαίτερα προβλήματα. Δεν έχει ούτε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για. Έχουν βουλευτεί να βρισκονται μια δυο φορές την βδομάδα, να δουλεύουν (εκείνος περισσότερο, αφού προσπαθεί να στεριώσει την δική του δουλειά), να μένουν στα σπίτια των δικών τους, να συγκεντρώνουν ο καθένας τους τα κοινότοπα ή τα εξαιρετικά μικρά της χωριστής τους καθημερινότητας, ώστε να έχουν τόσα για να λένε στο τηλέφωνο. Γάμος; Ούτε που το σκέφτεται - γιατί να μπλέξει; Καλά δεν είναι έτσι;

Καλά είναι. Την πρώτη βδομάδα, το πρώτο δεκάημερο κάθε μήνα, μετά το σχολαίμα περνάει απ' το πολυκατάστημα των καλλυντικών και - όχι πάντα με ιδιαίτερο κέφι, αλλά συνήθως έτσι - αφήνει σε τρεις τέσσερις επισκέψεις το μεγαλύτερο μέρος του μισθού της. Είναι κι αυτό ένα μέρος των πραγμάτων που μπορεί να συζητιούνται και να ξανασυζητούνται, αν όχι με τον δικό της - που δεν συγκινείται εύκολα με τέτοιες σπατάλες - τουλάχιστον με την κολητή της.

Αυτή το καλοκαίρι ονειρευόταν ν' αρχίσει κεραμική και γυμναστήριο. Ήταν αποφασισμένη ότι αυτά τα δύο τα ήθελε οπωσδήποτε - κι όχι για τη σιλουέτα της. Πέρασε το καλοκαίρι και το φθινόπωρο δεν έκανε τίποτα. Η τηλεόραση είναι πιο πρόχειρη και διαρκής λύση.

Δεν έχει σκύλο, ούτε θέλει. Τις προάλλες της χάρισαν ένα γατί, στα γενέθλιά της. Για δυο βδομάδες έκανε σα μικρό παιδί. Έψαχνε συνέχεια να διηγηθεί τα καμώματα της Ρόζας. Τώρα όμως δεν πολυμιλάει - «το ξεπέρασσε» λέει αυτοσαρκαστικά.

Αυτή μπήκε στα είκοσι οκτώ και, αν και δεν έχει πει ποτέ κάτι τέτοιο, πλησιάζει σταθερά σε εκείνο το κοντινό μέλλον που θα πεθιμήσει ένα παιδί. Θα πεθιμήσει μια μεγάλη τρυφερή αλλαγή. Μαζί μ' αυτήν την επιθυμία θα 'ρθει μια καινούργια τάξη, όπως σε γενικές γραμμές προβλέπεται.

Αυτή είναι ένα λεπτό, σχεδόν αναμικό πλάσμα, εικοσιέξι χρονών, με μια σκοτεινή λάμψη στα μάτια όταν αποφασίζει πως αξίζει τον κόπο κάτι, κάπου να κοιτάξει. Σημαίνει έτσι μια φοπιά δικιά της από μέσα, που έχει αποφασίσει να μην αναλώνεται εύκολα. Ποιος ξέρει που, τότε και γιατί κατακτήθηκε αυτό το δαιμόνιο; Ποιος ξέρει τίνος το αντίτιμο είναι;

Αυτή «κόλλησε» (όπως λέγεται συνήθως) με τον Κ. γοητευμένη απ' τον φουριόζο τρόπο του να εκδηλώνεται, με κάθε ευκαιρία. Αφέθηκε να κολακευτεί, και τον ερωτεύτηκε. Αυτό έγινε πριν δυόμισι χρόνια, και για καιρό ήταν καλά. Όμως τους τελευταίους 6 μήνες ο Κ. έχει σηκώσει χέρι επάνω της δυο φορές. Και η μέσα της φοπιά είναι ταραγμένη. Με τον ίδιο της τον εαυτό.

Η θεωρία λέει ότι σε τέτοιες περιπτώσεις διαλύεται το μαγαζί. Σωστά λέει, αλλά δεν της φτάνει. Αναρωπιέται σιωπηλά για την μετάλλαξη του Κ. κοιτώντας μια φωτογραφία τους στο Ναύπλιο, κι αυτός είναι ένας κόμπος που την αφορά, ίσως επειδή δεν είναι όλα ένα «μαγαζί». Φυσικά ξέρει ότι πρέπει να σώσει τον εαυτό της πρώτα, με της φαίνεται λίγο, επειδή - μπορεί - ο εαυτός της είναι αρκετός, ώστε να μην κινδυνεύει παρά απ' την προοπτική μιας (μακρινής; κοντινής;) ερήμου, όπου όλα θα είναι σωστά, κι όλα μοναχικά. Ο πόνος της δεν είναι αισθητικός.

Καταλαβαίνει πως «μ' αυτά τα μυαλά» δεν έχει τόπο να σταθεί. Η έξοδος (απ' τη σχέση, δεν είναι η πρώτη της εξάλλυση) απλώνεται μπροστά της, κι ίσως να την έχει διαβεί κιόλας την ώρα που μιλάμε. Μα ο χρόνος που παρέχεται, τραυματισμένος πάντα, είναι ασυγχώρητος. Δεν ανασκευάζεται, ούτε για καλό, ούτε για κακό. Μονάχα συγκεντρώνεται, στάζοντας με λεπτότητα και χάρη, ή με βία ξαφνική, ώσπου να ξεχυλίσει μια λίμνη ή μια θάλασσα, που σε πάει και την πας.

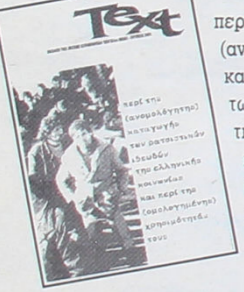
Αυτή αισθάνεται πως κάποτε μπορεί να έρθει στη ζωή της μια στιγμή, μια στιγμή καταδικιά της, όπου θα εξαμυστεί ολόκληρη από προσώπου γης, καμμένη μέσα στην ίδια της τη θεμότητα. Αυτάται μόνη της γι' αυτό, διαγκώνοντας τα χείλη της.

«... Οι εκάστοτε κυρίαρχοι αποτελούν την κληρονομιά όλων, όσων νίκησαν κάποτε στην ιστορία. Η εσωτερική κευση του νικητή αποβαίνει κάθε φορά προς όφελος των κυρίαρχων... Όποιος μέχρι σήμερα έχει κερδίσει τη νίκη στις κιλιάδες μάχες, που διατρέχουν την ιστορία, παίρνει μέρος στους θριάμβους των τώρα κυρίαρχων πάνω στους τώρα υποταγμένους. Η απογραφή των λαφύρων, που εκθέτουν οι πρώτοι μπροστά στους τελευταίους, δεν θα εξεταστεί από τον ιστορικό υλιστή παρά με πολύ κριτικά ματιά. Αυτή η απογραφή καλείται πολιτισμός. Τα πολιτιστικά αγαθά, που υποπίπτουν στην αντίληψη του ιστορικού υλιστή, έχουν χωρίς εξαίρεση μια καταγωγή, που δεν μπορεί αυτός να την παρατηρεί δίχως φρίκη. Δεν οφείλουν την ύπαρξή τους στον κόπο των μεγαλοφυιών, που τα δημιουργήσαν, αλλά και στην ανώνυμη βαριά αναγκαστικά εργασία των συγχρόνων τους. Δεν υπάρχει ποτέ τεκμήριο πολιτισμού, που να μην είναι ταυτόχρονα τεκμήριο βαρβαρότητας. Ο ιστορικός υλιστής τα αποποιείται. Οφείλει να τα καθαίρει ενάντια στο ρεύμα της ιστορίας - κι αν είναι ανάγκη και με την τοιμηίδα της φωτιάς.»

Βάλτερ Μπένγιαμιν, κάπου στα τέλη της δεκαετίας του '40

περί της (ανομολόγητης) καταγωγής των ρατσιστικών ιδεωδών της ελληνικής κοινωνίας και περί της (ομολογημένης) χρησιμότητάς τους

ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΜΟΥ Michael Ignatief: Εικονικοί πόλεμοι Economist: Ανθρωπιστικές επεμβάσεις

Τί λένε οι "θεωρητικοί" των αφεντικών για το μέλλον του μιλιταρισμού τους; Τεχνολογικά αναδιάρθρωση του στρατού - νέος συσχετισμός - νέες "ηθικές"

στα βιβλιοπωλεία Solaris, Ουτοπία, Ελευθέρος Τύπος, Ναυτίλος (στην Αθήνα) Underground (Πειραιάς) και σε περίπου στις πλ. Κάνιγγος και Εξαρχείων

Με καθυστέρηση αυτό το τεύχος, και ζητάμε συγγνώμη (αν και δε βοηθάει...). Οι λόγοι καθαρά τεχνικοί: δεν έχουμε ξει χέρια, και οι μέρες δεν έχουν τριανταξέρι ώρες. Συμβαίνουν κι αυτά...

Στην καθεστωτική φιλολογία τα ναρκωτικά είναι ένα τερατώδες «κακό». Αντίθετα τα τροχαία είναι «ατυχήματα» που αντιμετωπίζονται με ένα σαβουάρ βιβρ οδήγησης – πράγμα που επιτρέπει τη νόμιμη πλαισίωσή τους (της «σωστής οδήγησης» και των «ατυχημάτων») από πλήθος υπηρεσιών. Κι αυτό άσχετα από το πλήθος των αδιάκριτων και αναίτιων θανάτων που προκαλούνται, και θα προκαλούνται. Τα μήντια και οι διαφημίσεις τέλος είναι «απόδειξη δημοκρατίας» και «ελευθερίας», παρά την πασίγνωστη εξαρτησιογόνα δράση τους, και την όλο συχνότερα διαπιστούμενη μη αναστρέψιμη βλάβη που προκαλούν στα φαιά κύτταρα.

Αυτό είναι μια καθεστωτική τακτοποίηση των πραγμάτων. Το να κάνουμε όμως συγκρίσεις ανάμεσα στα drugs, τα τροχαία και την τηλεόραση απ' αυτή την πλευρά είναι μόνο λογοπαίγιο. Θα έπρεπε μάλλον να αναρωτηθούμε αν πρόκειται για κοινωνικές τελετουργίες που τυχαία συνέπεσαν στην ίδια ιστορική περίοδο και στις ίδιες κοινωνίες, ή όχι.

Οι προγραμματισμένες παραισθήσεις έγιναν σημαία του αντικοφορμισμού κάπου στα '60 από ένα τμήμα της (λευκής κύρια) νεολαίας των καπιταλιστικών πόλεων, τμήμα της νεολαίας της οποίας οι συμπεριφορές είχαν κιόλας αρχίσει να αποκτούν ένα ευρύτερο δημόσιο ενδιαφέρον. Η κατα κάποιον τρόπο «πολιτικοποίηση» των παραισθήσεων στα sixties, σα φαινόμενο κατ' αρχήν ιδεολογικό, είναι κάτι ενδιαφέρον όσο και πολύπλοκο. Και αποτελεί τομή, τουλάχιστον σε σχέση με τα 200 χρόνια καπιταλιστικού πουριτανισμού που είχαν προηγηθεί. Ένας αποφασιστικός παράγοντας έχει, γενικά, αγνοηθεί: μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, απ' τη δεκαετία του '50 και ύστε-

φωτικών ή χημικών διάμεσων (χόρτων, μανιταριών, σκονών, χαπιών, σιροπιών, κοκτέιλ, ...) απ' το οποίο δεν θα έβγαине ποτέ ξανά... Κιαν στις αρχές της δεκαετίας του '70, στην Αθήνα, ήταν γόνοι αστικών οικογενειών που έπεφταν με τα μούτρα στην «εξερεύνηση του ασυνειδήτου», λίγα χρόνια μετά, στα 1977 και 1978, τα καλύτερα παιδιά άρχιζαν να πεθαίνουν από overdose, στο Περιστέρι...

Μέσα απ' τη φλέβα της αναζήτησης διαμεσολαβήσεων για τη μέθη, που ήταν εξάλλου τοποθετημένη στην επιφάνεια των (υποτιθέμενα) χειραφετικών νεολαιίστικων συμπεριφορών, η οικονομία δεν θα αργούσε να βρει ένα παλιό δρόμο με καινούργιες ευκαιρίες. Τα νταραβέρια μπορεί να ξεκίνησαν σαν η αναγκαία συνθήκη φιλικής παροχής υπηρεσιών – αλλά τί θα εμπόδιζε το «δάγκωμα», ήτοι ένα υποτυπώδες σχέδιο παρακρατήσεων; Ένας πολλά υποσχόμενος κλόδος έμελλε να δημιουργηθεί. Αποδείχθηκε – κι αυτό έγινε απ' τη δεκαετία του '70 κιόλας – πως οι ενδιαφερόμενοι ήταν πολλοί: αφ' ενός τα κράτη και οι (μυστικές) αστυνομίες που από πάντα ήξεραν να αξιοποιούν εκβιαστικά τις προσωπικές «αμαρτίες» του καθενός· αφ' ετέρου οι κυνηγοί κερδών υψηλότερων από εκείνα του νόμιμου εμπορίου. Όμως ενώ θα μπορούσε κανείς να καταγγέλει απεριόριστα από τότε τις «απαγορευτικές» κρατικές πολιτικές που αλληλλοϋποστηρίζονται με τα υψηλότερα κέρδη (και την ακόμα πιο υψηλή εξαθλίωση) της ναρκωκοοικονομίας, θα έπρεπε τίμια να ομολογηθεί πως ήταν ακριβώς η «απαγόρευση» που έφερνε τη δόξα της παράβασης και της απόλαυσής της. Να το πούμε με δυο λόγια: η (θεσμική) νομιμότητα έγινε ένας παράξενος εκλυστής / αντίστροφος οδοδείκτης των περασμάτων προς την απόλαυση της ελευθερίας.

μέθη, drugs και θάνατος: ωραία που είναι σ την εξοχή...

ρα, η «νεολαία» άρχισε να γίνεται σιγά σιγά μια «σημαίνουσα» κοινωνική κατηγορία. Ως τότε, το να είσαι «νέος» σήμαινε μόνο πως δεν έχεις ενταχθεί στην κανονική (παραγωγική ή/και οικογενειακή) ζωή των ενηλίκων. Από τότε, το να είσαι «νέος», άρχισε να γίνεται μια διακριτή περίοδος της ζωής, με ενδιαφέρον και ειδικές ποιότητες. Το κίνητρο αυτής της αναγνώρισης ήταν οπωσδήποτε και εμπορικό: η «νεολαία», οι teens, άρχισε να γίνεται μια δυναμική κατηγορία καταναλωτών – άρα και σημασιών. Δεν ήταν πια οι «μικροί» που δεν έχουν μεγαλώσει.

Η φιλολογία – και ο δυναμισμός – της παραισθησιακής εξόδου από το «κατεστημένο» την ήθελε χειραφετική. Μα δε φτάνει κάτι να υποστηρίζει για τον εαυτό του πως είναι απελευθερωτικό για να είναι κιόλας τέτοιο. Για τα δεδομένα του μέσου συντηρητισμού της «ανάπτυξης», της «οικογένειας», της «σκληρής δουλειάς» και της «αποταμίευσης» που είχε βγάλει μια βαθιά οικονομική κρίση τη δεκαετία του '30, έναν παγκόσμιο πόλεμο και μια ανοικοδόμηση μετά, κάθε αυτοδιακηρυγμένη απελευθέρωση ήταν σκάνδαλο. Συνεπώς η μαριχουάνα και το LSD στα '60 ήταν τεράστια πρόκληση. Το ίδιο θα συνέβαινε ωστόσο αν η νεολαία «επαναστατώντας» δεν κάπνιζε αλλά την «εύρισκε» με ηλεκτροπληξίες. Οι χίπις και η κουλτούρα των παραισθητικών εμπειριών υπήρξαν λοιπόν προκλητικό όχι επειδή ήταν καταραμένο το «χόρτο» και η «χημεία», αλλά επειδή σ' ένα περιβάλλον ιδεών συσσώρευσης και παρακράτησης των απολαύσεων ήταν σπάταλο. Η σπατάλη ήταν το μοτίβο της «απελευθέρωσης» και των προκλήσεων της.

Όντως οι νεανικές (υπο)κουλτούρες, στην αρχή του καινούργιου τους κύκλου, πριν 35 ή 40 χρόνια, υπήρξαν ιστορικά και κοινωνικά προσδιορισμένες πολύ περισσότερο απ' όσο «πίστευαν» εκείνοι κι εκείνες που τις ανέδειξαν. Στον καπιταλισμό της υλικής ευμάρειας και της «σταθερότητας» (της ανάπτυξης) που χτίστηκε σύμφωνα με τις Κεϋνσιανικές συνταγές πάνω στο «ξεμπούκωμα» που πέτυχε ο β παγκόσμιος πόλεμος, επιζούσε μια ιδεολογία καθυστερημένη, συντηρητική: των μετρημένων, «σφικτών» απολαύσεων. Η θορυβώδης κατάφαση στις παραισθήσεις, τέτοια που την έκανε ένα κοινωνικοπολιτικό γεγονός πρώτης κατηγορίας, δεν ήταν (και δεν θα μπορούσε να είναι) παρά ένα μέρος της ευδαιμονίας που ζητούσε εκρηκτικά επιτέλους την θέση που της έπρεπε στις καπιταλιστικές κοινωνίες: χωρίς ντροπή, χωρίς αναστολές, χωρίς «κρατήματα». Ιδεολογικά αυτή η έκρηξη επενδύθηκε με την απαίτηση «βαθύτερων», «αληθινών» βιωμάτων – και θα μπορούσε ίσως από τότε να υποψιαστεί κανείς το νέο συντηρητισμό που θα έφερνε ο ηδονικός εμπειρισμός. Πάντως στις δόξες της η ρητορική υπέρ των απολαύσεων, πληθωρική και καθόλου περιθωριακή, διεκδικούσε με επιχειρήματα τη νομιμοποίησή της: η προγραμματισμένη μέθη θα έπρεπε του λοιπού να αναγνωρίζεται σαν επίσημη κοινωνική συνθήκη.

Ήταν τομή. Γύρω από το αλκοόλ, το χασίσι ή το όπιο είχαν υπάρξει στο καπιταλιστικό παρελθόν υποκουλτούρες· αλλά υποκουλτούρες με το σημάδι του αποκλεισμού, με τη συνείδηση της έκπτωσης απ' το «καθώς πρέπει» κοινωνικό σώμα. Υπήρξαν βέβαια περιπτώσεις «εξαιρετικών» μελών κοινοτήτων της παράνομης μέθης που είχαν γερές σχέσεις καταγωγής και συγγένειας στα ανώτερα κοινωνικά στρώματα. Και ήταν σε θέση αυτοί, κατα καιρούς, να υπερασπιστούν την «έκπτωσή» τους, έμμεσα ή άμεσα, μέσα από διάφορες μορφές φιλολογίας ή τέχνης. Αλλά απ' τη δεκαετία του '60 και μετά ο decadent έγινε ένα μαζικό κοινωνικό υπόδειγμα, σχεδόν ταυτόσημο του αντάρτη νεολαίου, σχεδόν βυθομέτρης του «χάραματος των γενεών», κάτω απ' το φως της ημέρας, αλλά και της κοινωνιολογίας, της δημοσιογραφίας, του εμπορίου. Sex 'n' drugs 'n' rock 'n' roll: η σεξουαλική απελευθέρωση (ή, τέλος πάντων, το τέλος του παραδοσιακού πουριτανισμού), η γενίκευση της μέθης και η διαρκής διασκέδαση συνέθεσαν ένα πλήρες μενού κοινωνικών συμπεριφορών, με αξιώσεις τ ρ ό π ο υ ζ ω ή ς. Το να μιλήσει κανείς για «μόδα» θα ήταν υποτιμητικό. Με τον τρόπο της αυτή η ιστορία ήταν όντως μια επανάσταση.

Τίνος η επανάσταση όμως; Του δικαιώματος στις (απαγορευμένες) απολαύσεις μόνο; Του δικαιώματος στο (βάθος) των εμπειριών; Πράγματι τέτοιες ήταν οι διακηρύξεις. Εκ των υστέρων θα λέγαμε πως παραίτηαν αθώες. Στο κάτω κάτω της γραφής οι πειραματισμοί με τα «ψυχοδραγωγικά» και τα «ευφορικά» κάθε είδους (πειραματισμοί που μυθοποίησαν ακόμα και το παμπάλαιο αθώο χασίσι) υποδείκνυαν έμμεσα μια παράξενη συγχρονικότητα της επανάστασης με την εποχή της: την υπολανθάνουσα πεποίθηση του σώματος σαν «χημικής» μηχανής. Στο κυνήγι του υποκειμενικού βάθους των εμπειριών η κατάδυση της μέθης ήταν κατάδυση στον «εαυτό». Και με λίγο πολύ συγκεκριμένο σκάφανδρο. Συνεπώς κάτω από την επανάσταση των ηδονών και των εμπειριών εξελισσόταν μια άλλη, όχι και τόσο εύφημη: η επανάσταση των μεσολαβήσεων. Ο ευδαιμονικός εμπειρισμός ρίχτηκε σ' ένα κυνήγι

Με τούτα και με τ' άλλα το ερώτημα των κινήτρων προς την οργανωμένα μεσολαβημένη μέθη, το ερώτημα της ευρύτερης κοινωνικής της σημασίας, και το ερώτημα του χειραγωγικού της ρόλου είτε η οικονομία της είναι νόμιμη είτε παράνομη, όλα αυτά έμειναν γενικά στα αζήτητα. Μας έκλεψαν τις γιορτές, και μείναμε να θεωρούμε κατόρθωμα το «λιώμα»! Έτσι ώστε στις μέρες μας τα smart drugs να δημιουργούν μια ενδιάμεση περιοχή (ανάμεσα στην «ακρότητα» και την παρανομία ορισμένων «ουσιών» και το νέο συντηρητισμό, ανάμεσα στην αυτοκαταστροφική τελειότητα της πρέζας και τις κοινωνικές απαιτήσεις για «απόδοση...»). Είναι μια περιοχή αγοράς της οποίας η ανάπτυξη θα λύσει το γόρδιο δεσμό μεταξύ «παρανομίας» και «νομιμότητας» των drugs, ανατρέποντας τους συσχετισμούς των απαγορευτικών πολιτικών, και θα οδηγήσει σε ενδιαφέροντες νομικούς και ιδεολογικούς συμβιβασμούς.

Παρόλα αυτά (ή, ίσως, εξαιτίας αυτών) η οργανωμένη μέθη, σε ζήτηση διαρκείας πλέον, βρίσκεται πολύ κοντά στα ... τροχαία – κι όχι επειδή «μερικοί οδηγούν μεθυσμένοι»! Γιατί υπάρχει ένα trip της ταχύτητας, το οποίο πριν λίγες μόνο δεκαετίες είχε κι αυτό την τιμή να είναι «αληθικό», και κάπως «απελευθερωτικό». Συμβαίνει σ' αλήθεια κάποιο είδος αδρεναλινικού «μεθυσισμού» κατά την διάρκεια της επιτάχυνσης της (μηχανικής) κίνησης, το οποίο μπορεί να το διηγηθεί ο οποιοσδήποτε καβλόγκαζος. Υπάρχει ύστερα κάποια «απελευθερωτική» σκοπιμότητα στην ταχύτητα: η απελευθέρωση του χρόνου – από τους περιορισμούς του χώρου. Μη ρωτήσετε (ή μην αναρωτηθείτε) αν έχει «φιλοσοφηθεί» αυτό το θέμα: η βιομηχανία ξέρει. Και ο χρόνος και ο χώρος καπιταλιστικά διαμορφωμένα είναι, και προφανώς κάποια βιασύνη προϋποτίθεται για να «τρέχουμε», ουσιαστικά ή μεταφορικά. Το γεγονός ότι η φροντική αλυσίδα παραγωγής και ο τευλορικός προγραμματισμός των κινήσεων των εργατών πρωτοεφαρμοστήκαν στις αυτοκινητοβιομηχανίες μπορεί να είναι συμπτωματικό· δεν είναι όμως καθόλου συμπτωματική η υλική μεσολάβη κι αυτής της «ελευθερίας», της «ελευθερίας του χρόνου». Ούτε είναι συμπτωματική η κοινωνική εξάρτηση απ' τα τροχοφόρα και τα ιπτάμενα αντικείμενα, η οποία δεν ευθύνεται μόνο για τα «ατυχήματα» αλλά και για κάτι που θα μπορούσε να θεωρηθεί ασύλληπτα εντυπωσιακό: ύστερα από κάμποσες χιλιάδες χρόνια εντατικής χρήσης των κάτω άκρων του, το ανθρώπινο είδος κινδυνεύει μέσα σε τρεις ή τέσσερις γενιές να σταματήσει να περπατάει, σχεδόν εντελώς. Ποιοί πρεζάκηδες; Ακρωτηριασμός! Αυτό κιαν είναι ντάγκλα...

Η σύμπτωση μιας σειράς νέων «αναγκών» ή/και «επιθυμιών» με μια αλυσίδα μεσολαβήσεων για την «ακανοποίησή» τους μόνο ... συμπτωματική δεν είναι. Δεν υπάρχει ούτε «ηθική» ούτε «αισθητική» ομοιότητα ανάμεσα σ' ένα τζάνκι τζάνκι, σ' ένα τζάνκι των τροχών, και σ' ένα media victim. Δεν θα ακούσετε ποτέ κανένα ανέκδοτο που να κοροϊδεύει το ποιά απ' αυτές τις τρεις φιγούρες θα πει πιο τρεμουλιαστά το «ρε φιλαράκι μήπως έχεις κανά ψιλό;» Αλλά οι ηθικές και οι αισθητικές κατηγοριοποιήσεις του κεφάλαιου είναι μέρος μόνο της πραγματικότητας – υπάρχει και η πολιτική αλήθεια, πίσω απ' αυτές. Οι κολασμένοι ηρωίνιοεξαρτημένοι μπορεί να θεωρούν εαυτούς αρρώστους, αλλά αυτό είναι ό,τι προβλέπεται απ' την ιδεολογική διαχείριση ενός πλέγματος σχέσεων, εντάσεων, νοημάτων και κανόνων, στο οποίο τα drugs drugs είναι μόνο μια περιοχή. Κιαν ο πρεζάκις, ο καβλόγκαζος και ο τηλεπληκτος είναι ιστορικά τρεις διαχωρισμένες φιγούρες, τίποτα δεν αποκλείει με βάση την κοινή τους (ευρύτερα) «πολιτική» καταγωγή (απ' τη «γένεση» των ηδονών και των ικανοποιήσεων τους) να ξανασυνθεθούν στο μέλλον – αν αυτό δεν έχει αρχίσει να συμβαίνει ήδη!

Λέμε άρα πως ζούμε ενώπιον παράλληλων και ομόλογων θανατηφόρων «επιλογών». Θανατηφόρων όχι κατ' ανάγκη (και όχι πάντα) με την έννοια του «φυσικού» τέλους της ζωής. Θανατηφόρων με μια πιο πεζή και πιο καθημερινή έννοια. Της εκχώρησης των ζωικών δυνατοτήτων μας, κι ακόμα χειρότερα: της εκχώρησης των ζωικών αδυναμιών μας, σε ενδιάμεσους, σε καλοθελητές, σε ρυθμιστές. Είτε είναι «ουσίες», είτε είναι «πράγματα», είτε είναι «ρόλοι» και θεσμοί.

Προφανώς το να συγκατανεύουμε σε τέτοιες «επιλογές» θεωρείται γενικά φυσιολογικό. Και κανείς δεν θα το χαρακτήριζε *δηλητηρίαση*.

(Και επειδή, δηλαδή, δεν θα το χαρακτήριζε κανείς, σημαίνει πως δεν είναι.)

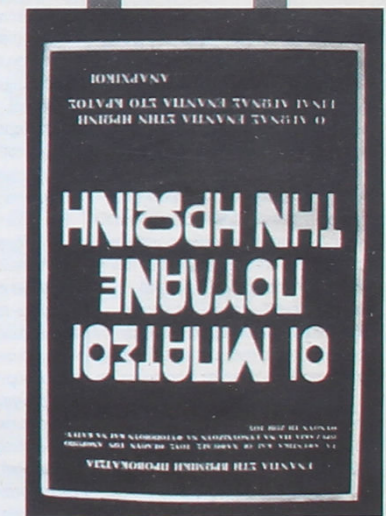

Ενάντια στη βρώμικη προβοκάτσια
Τα αφεντικά και οι χαφιέδες τους θέλουν τον άνθρωπο πρεζάκια για να ενοουχιζούν, να φυτοποιούν και να κατευνάζουν τη ζωή του
ΟΙ ΜΠΑΤΣΟΙ ΠΟΥΛΑΝΕ ΤΗΝ ΗΡΩΙΝΗ
Ο αγώνας ενάντια στην ηρωίνη είναι αγώνας ενάντια στο κράτος

Μια από τις πιο πετυχημένες (αν όχι η πιο πετυχημένη...) αφίσες αναρχικών των τελευταίων 25 χρόνων στην Ελλάδα. Κυκλοφόρησε στα τέλη του 1980. Το σύνθημα «οι μπατσοί πουλάνε την ηρωίνη» φωνάχτηκε εκατοντάδες φορές σε διαδηλώσεις, με καταγγελτικό νόημα.

Όμως θα μπορούσε να διαβαστεί και αλλιώς – και γράφτηκε ακριβώς μ' αυτό το διπλό νόημα.... Όχι μόνο, δηλαδή, «η αστυνομία σπρώχνει την πρέζα», αλλά και «όποιος σπρώχνει πρέζα είναι μπάτσος» με τον α ή τον β τρόπο... Αυτή η δεύτερη εκδοχή είναι ουσιαστικά διαφορετική απ' την πρώτη (αν και συμπληρωματική) και έχει άξιος λόγου προεκτάσεις, διαφόρων ειδών...

Εξάλλου η αφίσσα ξεκινάει με αναφορά σε κάποια «βρώμικη προβοκάτσια»... Ποιά ήταν αυτή; (Αυτή η ιστορία δεν είναι της ώρας...)

τόσο δραματικά απαραίτητος όσο καιρό η «ανάπτυξη» ήταν δυνατή για όλους; αλλά σίγουρα θα ήταν τρέλλα για όσο καιρό παραμόνευε ο άλλος εχθρός, ο «εξωτερικός» και μεγαλύτερος: το «σίδι-ρούιν παραπέτασμα».

Ύστερα το πολύχρονο ευρωπαϊκό εμπορικό βάλς ήταν κάτω απ' την στρατιωτική «ομπρέλλα» των ηπα. Γι αυτές τις τελευταίες το να μην χάσουν τον έλεγχο επί της μισής ευρώπης ήταν λιμένο. Και κανένα ευρωπαϊκό κράτος, μέσω καμιάς δυτικοευρωπαϊκής οικονομικής,

Κοσβού, στην παγωμάρα του Βελιγραδίου... στη δυτική βαλκανική. Κι αυτό έγινε όχι μόνο επειδή έτσι συνέφερε τα καθέστατα των Μυλόσεβιτς και Τούτζμαν, αλλά επειδή συνέφερε και τους ορατούς ή αόρατους διεθνείς συμμάχους τους.

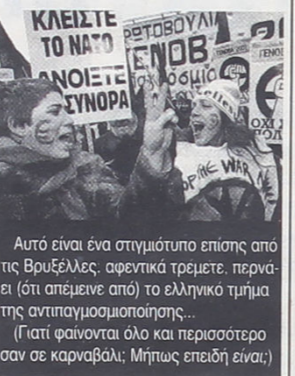
Αν η καπιταλιστική «ανάπτυξη» μετά τον β παγκόσμιο πόλεμο μπορούσε να τις «μοιραστεί» μεταξύ των πολιτισμένων εισηγικά, στη δεκαετία του '90 άρσισε να ποτίζει με αίμα και να σπέρνει δυστυχία στο ίδιο το «βόρειο» έδαφος.

νω εκει πέρα, στην Καμπούλ. Υπό τις διαταγές του αγγλικού πεταγώνου. Το αυτό έγινε, κάνοντας μια καταχρησάτα της εντολής που έλαβε (και της τμήμ που του έγινε) έθεσε την ανθρωπιστική διοίκηση κάτω από την αμερικανική διοίκηση στο αφγανιστάν, που βομβαρδίζει ό,τι κινείται στα υψίπεδα....

Νωρίτερα, στις 18/12, ο αμερικάνος υπουργός άμυνας Ράμαφελντ, είχε προειδοποιήσει απ' τις Βρυξέλες τις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες ότι «κινδυνεύουν

νώνονται δημόσια. Καλύπτονται, μάλλον, από τον «διεθνή θόρυβο», όποιος και να είναι. Αυτό είναι το τωρινό σημείο «φαινομενικής πληθωρικότητας σε σχεδιασμούς» της περιβόητης «ευρωπαϊκής ολοκληρωσης», ένα σημείο μηδέν, ένα σημείο προετοιμασίας της έκρηξης των εθνικών στρατηγικών στην ευρώπη. Όπως παντού.

Αυτή η διαδικασία δεν είναι πια κρυφή - αν και οι αναπτυσσόμενες «κοινές γνώμες» το καλύτερο που έχουν να κάνουν είναι να ασχολούνται με την τηλεόραση. Ένα από τα πολλά think tank των αφεντικών, το «Ιδρυμα Κασσέγκι», σε μια αναφορά του με τίτλο «το τέλος του νατο» έθεσε πρόσφατα το ζήτημα ως εξής: «Στον περίτεχνο χορό γύρω από τη συμμετοχή των Ευρωπαίων στον πόλεμο στο Αφγανιστάν, τα βήματα ήταν τα εξής: οι Ευρωπαίοι προσποιούνταν ότι θέλουν να στείλουν στρατιώτες στο Αφγανιστάν, οι Αμερικάνοι προσποιούνταν ότι τους ήθελαν εκεί, και όλοι οι συμμετέχοντες έπρεπε να προσποιούνται ότι ο χορός γίνεται υπό την μουσική του Νατο».

Αυτό είναι ένα στιγμιότυπο επίσης από τις Βρυξέλες, αφεντικά τρεμετε, περνάει (ότι απειμειν από) το ελληνικό τμήμα της αντιπαγομισμοποίησης... (Γιατί φαίνονται όλο και περισσότερο σαν σε καρναβάλι: Μήπως επειδή είναι;)

απ' την τρομοκρατία» επίσης... Πράγμα που θα μπορούσε να θεωρηθεί και απειλή, αν υπέθετε κανείς πως ο εν λόγω ξέρει περισσότερο περι τρομοκρατίας από οποιονδήποτε άλλον στον πλανήτη. Αλλά όχι, ο Ράμαφελντ δεν ήθελε να απειλήσει, ήθελε μόνο να προειδοποιήσει. Να υπενθυμίσει μάλιστα αυτό που ήδη ξέρουν όλα τα αναπτυσσόμενα κράτη, ότι δηλαδή πρέπει να φροντίσουν περισσότερο για την άμυνά τους... (αντί να τρέχουν να βάλουν τρικλοποδιές σε άλλα κράτη που φροντίζουν για την άμυνά τους...)

Είπε επιπλέον και το πιο κάτω βαθυστόχαστο, προφητικό, ή φιλοσοφικό - όπως το πάρει ο καθένας: «Υπήρχε εποχή κατά την οποία τα στρατεύματα διακήρυτταν τη νίκη τους και εγκατέλειπαν το πεδίο της μάχης. Σήμερα, όμως, η επιτυχία ορισμένων αποστολών σημαίνει την άνεση παραμονή των ειρηνευτικών δυνάμεων στις περιοχές κρίσεων». Ποιός στ' αλήθεια ευρωπαίος θα διαφωνούσε;

Μέσα σ' αυτήν την «παραζάλη» 13 «πρώην» πολιτικό αφέντες ευρωπαϊκών κρατών, με βαριά ονόματα, από τον Χέλμουτ Κολ, μέχρι τον Φελίπε Γκονσάλες, και από τον (μαφιόζο) Τζούλιο Αντρέοτι μέχρι τον Ζακ Σαντέρ, έκριναν ότι πρέπει να κρούσουν τον κώδωνα του κινδύνου. Και το έκαναν με έναν άψογο situ τρόπο: η ένωση της κρίσης / η κρίση της ένωσης. Έγραψαν στη monde στις 19/12 μεταξύ άλλων: «...αύριο μπορεί να είναι πολύ άργα για την ευρώπη... Η ένωση που δημιουργήθηκε μέσα από κρίσεις μπορεί να πέσει και η ίδια θύμα κρίσης... Οι εξελίξεις μετά την 11/9ου θέτουν στην ε.ε. προκλήσεις που απειλούν την ίδια την ύπαρξή της...Πρέπει να φτιαχτεί μια πραγματική ευρωπαϊκή κυβέρνηση, και να παρνονται αποφάσεις δια πλειοψηφίας...Αυτό και μόνο, αλλά τίποτα λιγότερο απ' αυτό, χρειάζεται για να φτιαστεί η ευρώπη στο σημείο χωρίς επιστροφή...»

Όραιο χριστογενεϊατικό μήνυμα. Που εννοεί... (μεταφράστε το εσείς...)

Θα μπορούσε κανείς να ρωτήσει: τί σημαίνουν όλοι αυτοί οι θεατρινοίμοι; Κατά την γνώμη μας δεν πρόκειται για θεατρινοίμοι. Αλλά για την ανάδυση των δεδομένων της «οικονομικής κρίσης» στην κορυφή του καπιταλιστικού κόσμου, στην πολιτικοστρατιωτική του διεύθυνση.

Έτσι τα διεθνή forum εγκαταλείπονται στρατηγικά, σιγά σιγά η γρήγορα, και φαίνεται ότι μοιάζουν όλο και περισσότερο με συνελεύσεις φοιτητικών αμφιθεάτρων των pinelies, όταν τίποτα σημαντικό δεν επρόκειτο να αποφασιστεί, και όπου ο καθένας μπορούσε να είναι (ή να κάνει πως είναι) ικανοποιημένος με το τίποτα. Αντίθετα δυναμώνουν οι «εθνικές στρατηγικές» που, εννοείται, δεν ανακoi-

Από και και πέρα υπάρχουν μερικά πράγματα που θα τα μάθουμε προσεχώς. Υπάρχουν επίσης μερικά που τα ξέρουμε.

Αν θέλει να είναι κανείς ακριβής το «ευρώ» είναι η «μαρκοποίηση» των ευρωπαϊκών οικονομικών, με έναν ανάλογο (και πιο προχωρημένο) τρόπο που συμβαίνει εδώ και χρόνια η «δολαροποίηση» άλλων, στον πλανήτη. Ως γνωστόν η ιδέα του «κοινού νομίσματος» ήταν ένας «γενναίος εκβιασμός» του Μιττεράν στον Κόλ, στις αρχές της δεκαετίας του '90, όταν υπήρχαν σοβαρές εκτιμήσεις ότι το (δυτικο)γερμανικό κεφάλαιο θα δυσκολευτεί να διαχειριστεί οικονομικά και κοινωνικά την γερμανική ενοποίηση. Θα μπορούσε να θεωρηθεί τότε σαν μια ακόμα απειλημένη προσπάθεια για γαλλικής αστικής τάξης να «ελεγχθεί» ο «αιώνιος στρατηγικός αντίπαλος» της, Απειλησμένη και αποτυχημένη...

Όσον αφορά την «πολιτική προϊστορία» του «ενιαίου νομίσματος» (που δεν θα πρέπει να αγνοείται) η αλήθεια είναι πως όταν στις 28 νοέμβρη του 1989, τρεις βδομάδες μετά την «πτώση του τείχους» ο γερμανός πρωθυπουργός Χ. Κολ ανακοίνωσε τα σχέδια του για την γερμανική επανένωση η γαλλική αστική τάξη «αιφνιδιάστηκε». Ο κορυφαίος εκπρόσωπός της τότε, ο Μιττεράν, έγινε έξαλλος (λένε). Και προειδοποίησε την γερμανική κυβέρνηση να μην περιμένει κανενός είδους συναίνεση σ' ένα τέτοιο σχέδιο αν δεν «θυσιάσει» το «εθνικό της νόμισμα» (το μάρκο) για το καλό της ευρωπαϊκής ενοποίησης....

Οι βάσεις για την κίνηση αυτή τέθηκαν πρώτα στη «συνθήκη του Μάαστριχτ», και αργότερα, ακόμα πιο αυστηρά, στο «σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης» που έγινε δεκτό στη σύνοδο κορυφής στο Άμστερνταμ, το καλοκαίρι του 1997. Η «αυστηρότητα» των όρων αυτού του συμφώνου χρεώθηκε σε μεγάλο βαθμό στους «γερμανούς» - αλλά η πολιτική ιδεολογία τους ήταν μονεταριστική: περιορισμό των δημοσίων ελεγκμάτων, ιδιωτικοποιήσεις, πτώση του πληθωρισμού...

Τότε ακόμα, το καλοκαίρι του 1997, η «κατάρρευση των τίτλων της νοτιοανατολικής ασίας» έμοιαζε αδύνατη. Και η ιδεολογία της «ανάπτυξης» μπορούσε να ελπίζει ότι στηρίζεται γερά στις μονεταριστικές συνταγές. Όμως από τότε έχουν αλλάξει αρκετά πράγματα. Ανάγλυφα φαίνονται αυτές οι «αλλαγές» στην χρεωκοπία της δολαροποίησης: τα ερείπια διάφορων ασιατικών οικονομιών (που είχαν συνδεθεί με το δολάριο...), τα ερείπια του εκουαδόρ πρώτα και της αργεντινής μετά, η κοινωική έκρηξη εκεί, όχι μόνο «ξεμασκάrouν» την λάμπη των νομισματικών βιτρινών, όχι μόνο αποδεικνύουν ότι ο φιλελευθερισμός στα τελευταία του έβαλε το κάρο μπροστά απ' το άλογο, αλλά το κυριότερο, πως η διαχείριση της «οικονομικής κρίσης» απ' το κεφάλαιο γίνεται, γιατί δεν μπορεί να είναι πια τίποτα λιγότερο, πολιτική.

Οποτεδήποτε λοιπόν θεθεί οριακά το ζήτημα «μοιρασός ζημιών» μεταξύ των μελών της «ευρωζώνης», θα φανούν τα όρια της «νομισματικής ενοποίησης». Το χάος σέρνεται - και μια τωρινή συγκριμένη απειλή του είναι η «εισαγωγή» των συνέπειων της αργεντινικής κρίσης στην ισπανική οικονομία. Η οποία είχε κατά δεν θα υπήρχαν στα όρια της πολιτικοοικονομικής ενότητας που λέγεται «έθνος κράτος» στην ευρώπη πολύχρονα αυτονομιστικά κινήματα, όπως στην Κορσική, στη Βασκία, ή στην Βόρεια Ιρλανδία.

Εν τω μεταξύ μια γερμανική αρμάδα απέπλευσε «μόνη» της, για «κάπου». Παλιά μεγαλεία...

O Weber στη ζώνη κλα Lacandonna

Η ιδέα πως οι οικονομικές σχέσεις διαμορφώνουν γενικότερα τις κοινωνικές συμπεριφορές και το πάνθεον των ιδεών που τους αναλογούν, είναι τετριμμένη τουλάχιστον για το είδος των ανθρώπων που θα ονομάζαμε «βορειοδυτικούς». Δεν είναι η εκλαίκευση των μαρξιστικών απόψεων που δούλεψε υπέρ της, αν και ο «οικονομισμός» των κάθε είδους αριστερών δεν πρέπει να υποτιμηθεί σα συνεισφορά στη διάπλαση ευρύτερων κοινωνικών φαντασιακών. Οπωσδήποτε όμως την περισσότερη δουλειά έχει κάνει εκείνο το είδος του υλισμού που διαρκώς επεκτεινόμενο έκανε το εμπόρευμα και τις εμπορευματικές σχέσεις καθημερινή κοινοτοπία. Έτσι ώστε ο καπιταλισμός, σαν ένα συνολικό σύστημα συμπεριφορών (και όχι μόνο οικονομικών τέτοιων) να εμφανίζεται σαν αυτοεξημενόμενο φαινόμενο - δηλαδή αυτονόητος. Αν σε τελευταία ανάλυση όλες οι σχέσεις ανάγονται σε έναν οικονομικό ορίζοντα, τότε είναι λογική η μέση κοινωνική πίστη πως «όλα γίνονται για τα λεφτά». Και έτσι πρέπει να γίνονται.

Αυτό είναι πράγματι αληθινό, στο βαθμό που κανείς το «πιστεύει». Παραδόξως όμως, αν κάποιος κρατήσει μιαν απόσταση απ' αυτήν την πραγματικότητα (και θα δούμε άλλη φορά ότι τέτοιες αποστάσεις είναι εξίσου πραγματικές), η αναγωγή του συνόλου των κοινωνικών σχέσεων και θεσμίσεων στην οικονομία - σε - τελευταία - ανάλυση δεν είναι τίποτα περισσότερο (και τίποτα λιγότερο) από μια ιδέα. Ιδέα βαθειά και ριζική ασφαλώς. Ιδέα «παραγωγική» στο μέγιστο βαθμό, επίσης. Αλλά πάντως ιδέα.

Ας πάρουμε για παράδειγμα την έννοια του κέρδους. Πρόκειται για το σημείο φυγής του ορίζοντα των χρηματικών δοσοληψιών - ή, για τον άξονα περιστροφής του οικονομικού σύμπαντος. Αν αφαιρέσει κανείς το κέρδος απ' την «οικονομία» χάνουν οποιοδήποτε νόημα και τα δύο. Επιπλέον, κι αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, δεν νοείται το κέρδος μόνο σαν οικονομικό. Υπάρχει το συναισθηματικό, το ψυχολογικό κέρδος που συμπληρώνει εκατομμύρια καθημερινούς λογαριασμούς - την πρακτική της ζωής σαν ισολογισμό συν και πλην. Αυτό το πραγματικό κομμάτι της πραγματικότητας, το κέρδος σαν έγνοια και σαν κίνητρο, μοιάζει να επιβεβαιώνει την ηγεμονία του οικονομικού πάνω σε κάθε άλλο είδος σχετιζοσθαι. Σε τελευταία ανάλυση... 'Η μήπως όχι; Εξαρτάται από το πού βάζει κανείς την τελεία.

Το κέρδος, ωστόσο, μ' όλη την χρηματική, «πραγματική», ή ψυχοσυναισθηματική υλικότητα του είναι πάντα μια ιδέα. Μια παράξενη ιδέα. Πρέπει κανείς να βρίσκεται στο εσωτερικό της για να την αναγνωρίσει. Διαφορετικά το μεγαλύτερο μέρος του ρεπερτορίου των κερδών, αν όχι όλο, όποιων κερδών, θα μπορούσε να κριθεί σαν ένας κατάλογος ματαιοτήτων. Πράγμα που συχνά συμβαίνει σ' όσους βρίσκονται ένα βήμα πριν το τέλος της ζωής τους: αφού εν τω μεταξύ την τίμησαν δεόντως κυνηγώντας με λιγότερο ή περισσότερο πάθος κέρδη.

Γιατί αξίζει ανεπιφύλακτο ζήτω στο κέρδος, σε οποιοδήποτε κέρδος; θα μπορούσε να αναρωτηθεί κανείς. Η απάντηση σε μια τέτοια σκόπιμα «ρητορική» ερώτηση δεν είναι προφανής. Οπωσδήποτε δεν μπορεί να δοθεί απ' - το - ίδιο - το - κέρδος, αν και οι υποδείξεις του είναι κατά τα άλλα ζωηρά φλύαρες. Επιπλέον δεν είναι το κέρδος καθ' εαυτό που μπορεί να ορίσει το μέτρο του. Φαίνεται ότι αυτή η βασιλεύουσα ιδέα, η ιδέα του να κερδίζει κανείς πάντα, στηρίζεται σ' ένα περιβάλλον άλλων ιδεών, που κάπου άορατες την θεμελιώνουν.

Το πράγμα γίνεται κάπως σκοτεινότερο αν αναλογιστεί κανείς πως η ένδοξη στόχευση του κέρδους συνοδεύεται από κάποιου είδους «θυσίες». Η μέση κοινωνική προνοητικότητα υποδεικνύει βέβαια πως το μεγαλύτερο μέρος των θυσιών καλό θα ήταν να βαρύνει άλλους από εκείνους που κερδίζουν. Εν τούτοις και μόνο το γεγονός ότι η ιδέα του κέρδους ανθεί δίπλα στο θαμνώδες αναπόφευκτο (και κάποτε: στο καθήκον) της «θυσίας» ξεθωριάζει τη λαμπρότητα του αυτονόητου της κερδοφορίας. Ποιές είναι λοιπόν οι προϋποθέσεις αυτών των δοξασιών;

Η ρητορική ερώτηση για τον αυτόματο έπαινο στο κέρδος θα μπορούσε να μας οδηγήσει παράλληλα και σε μια υποψία άλλης τάξης. Στο βαθμό που η αναλυτική μέθοδος είναι, κατά κάποιον τρόπο, «εξορκιστική», καταδιύεται δηλαδή απ' το ένα στρώμα κοινωνικών θεσμίσεων στο αμέσως πιο κάτω ψάχνοντας τη «βάση» τους, δεν αποκλείεται να θεωρήσουμε πως βρήκαμε στην οικονομία (οτιδήποτε κι αν θεωρη-

αποδιάρθρωση

εμπορική ενοποίησης ή διάλυσης δεν θα είχε συμφέρον να ξαναγίνει η ήπειρος ακόπηδο με μπάζα.

Εν τέλει, ανάμεσα σε μεγαλότομες υποσχέσεις και σταθερές εθνικές στοχεύσεις, ανάμεσα σε «χειραφετήσεις» και συμβιβασμούς, όλες ανεξαιρέτως οι ευρωπαϊκές αστικές τάξεις έκαναν επί δεκαετίες αυτό που μπορούσαν: συνέχισαν να υποβλέπουν η μία την άλλη, μέσα από προσεκτικά και καλοζυγισμένα βήματα «ευρωπαϊκότητας» που διέθεταν ανοικτή πάντα μια «στρατηγική εξόδου» απ' το χορό. Γιαυτό και η περιβόητη «πολιτική και στρατιωτική ενοποίηση» της ευρώπης διακρίχθηκε τόσες φορές όσες άντεχε να σκοντάφτει, πάντα πάνω στην ίδια αλήθεια: ότι ήταν και παραμείνει το μέσο κυριαρχίας κάποιων (ευρωπαϊκών) πάνω σε άλλους (ευρωπαίους).

Όλα τα υπόλοιπα ήταν και είναι φτηνά προσήματα, για μαζική κατανάλωση.

Με τέτοιο ιστορικό, τα προσήματα δεν μπορούσαν να λείψουν ούτε την δεκαετία του '90, όταν, με την διάλυση του υπαρκοσοσιαλιστικού μπλοκ άνοιξε η «far east». Έχουμε επιστάνει στο παρελθόν ότι το μείζον πολιτικό γεγονός αυτής της «αλλαγής», με συνέπειες μακροπρόθεσμες, ήταν η επανένωση των δύο γερμανιών: η προσάρτηση καλύτερα της ανατολικής από την δυτική. Άσχετα με τα θεωρήματα και τα ιδεολογήματα που χρησιμοποιήθηκαν για να την δικαιολογήσουν, και άσχετα με την «χαρά» όλων για το αληθινό «τέλος του β παγκοσμίου πολέμου» κανένα αφεντικό εκτός από την γερμανική αστική τάξη (και ενδοχόμενες τμήματα της ρωσικής ελίτ) δεν έγινε «ευτυχέστερο» μ' αυτήν την εξέλιξη. Το γεγονός ότι το «εθνικό συμφέρον» (η ενιαία γερμανία) υπερέκρασε δια περιπτώτου την προσχηματική «υπερεθνικότητα» της τότε ΕΟΚ, δεν απέδειξε μόνο ποιά ήταν η πολιτική αλήθεια (και αβεβαιότητα) αυτής της τελευταίας. Αλλάξε επίσης δραματικά τους ενδοευρωπαϊκούς και του παγκόσμιους συσχετισμούς δυνάμεις.

Ύστερα από δύο ήττες σε μισό αιώνα και 50 χρόνια αλληπάλληλων (και «καλοκάγαθων...») προσπαθειών ελέγχου της, η γερμανική αστική τάξη ξανασηκώκε το διεθνές ανάστημά της...

Η κατάρρευση του ανατολικού μπλοκ ήταν τελικά μεγάλη ευκαιρία, αλλά όχι για όλους. Για μερικούς θα πρέπει να θεωρηθήκε απειλή στρατηγικής σημασίας: μια «ενοποιημένη ευρώπη», έστω και οικονομικά, από τον Ατλαντικό ως τα Ουράλια (και γιατί όχι, ως τον Ειρηνικό) δεν θα μπορούσε να βρει το «κέντρο» της παρά σε εδωθή «πρωσσικά»...

Θα λέγαμε πως η έστω φάρσα της «πολιτικής ενοποίησης» της ευρώπης σταμάτησε στο Βερολίνο. Όμως εκεί που επιδειχθηκε με τερατώδη ακρίβεια και ωμότητα το τέλος της ήταν στα ερείπια της Βοσνίας, στην ερημιά του

Τα προσήματα δεν θα μπορούσαν να λείψουν, σε όλο και πιο εκεκείνες εκδόχές, ούτε μετά το αμερικανοαγγλοτουρκικό τελεσίγραφο του δεκέμβρη του 2001. Στη σύνοδο του Λάσκεν, οι 14 (πλην Μπλερ, που το υπέγραφε) πολιτικό αφέντες δεν το απέρριψαν μόνο το χαρακτηρισαν «εξέθεσμικό... Παρέπεψαν το ερώτημα των στρατιωτικών σχέσεων ανάμεσα σε ε.ε. και νατο για μια άλλη φορά... Και ταυτόχρονα αποφάσισαν ότι η «ευρωπαϊκή δύναμη ταχείας επέμβασης» είναι επιχειρησιακά έτοιμη. Για περιπέτεια! Για δράση! Για ανθρωπιά! Πώς; Έτσι!!! (Ανάμεσα στους πλέον φανατικούς να ληφθεί μια τέτοια απόφαση ήταν, από τις αρχές του 2001, και το ελληνικό κράτος...)

Για να μην μείνει μάλιστα καμμία αμφιβολία για το κύρος αυτής της απόφασης και την ετοιμότητα της ευρωδυνταχ εσε, ανακοίνωσαν ότι ένα τμήμα της είναι έτοιμο να φύγει για το μακρινό αφγανιστάν.

Γιατί σ' αυτήν την έρημη χώρα «ελαχε ο κλήρος» να γυμνάζονται ξένοι φαντάροι; Ίσως επειδή είναι μακρινά, ίσως επειδή «περισσεύει»...

Νωρίτερα απ' αυτά τα λαμπρά, ψηφόμενα αναδιάρθρωση στην κορυφή των μηχανισμών «εξωτερικής πολιτικής και άμυνας» της ε.ε., με την συγχώνευση των θέσεων που κατέχουν σήμερα ο Χ. Σόλαντα (πρώην γ.γ. του νατο, σήμερα επίτροπος άμυνας και ασφάλειας) και Κ. Πάτεν (σήμερα επίτροπος εξωτερικής πολιτικής)... Αλλά ο πρώτος απειλήσε ότι θα παραιτηθεί (και θα κόψει ίσως τις φλέβες του...) αν γίνει τέτοιο πράγμα. Κι έτσι ακυρώθηκε η σχετική συζήτηση των 15 αρχηγών των αρχών...

Οι διάδρομοι των συνοδικών κτιρίων στο Λάσκεν, έξω από τις Βρυξέλες, θα πρέπει να κάγχασαν από το «διπλωματικό σώμα» που εκτυλίχτηκε σε σχέση με την «ευρωστρατιωτική» ετοιμότητα. «Υπηρεσιακό παράγοντες» του βρετανικού υπουργείου εξωτερικών βρίσκονταν ήδη σε «χωριστές διαβουλεύσεις» με «στρατιωτικούς εκπροσώπους» διάφορων «ενδιαφερόμενων κρατών» για την πολυεθνική ανθρωπιστική πτήση στο αφγανιστάν... Κι έτσι ο άγγλος υπεξ Τζακ Στρο έκοψε την φόρα του βέγγου (και προεδρεύοντος) Π. Μισέλ, ως προς το «ποιός θα πάει εκεί».

Διο μέρες μετά την λήξη της συνόδου της ε.ε., στην ίδια πόλη, τις Βρυξέλες, ήταν η σειρά του νατο να αποφασίσει ότι αυτό θα είναι η πολυεθνική δύναμη... Τελευταία και καταδιωγμένος ο θεσμός / φάντασμα που λέγεται «συμβούλιο ασφαλείας του οηε» (δηλαδή εκπρόσωποι των κρατών της αγγλίας, της γαλλίας, των ηπα, της ρωσίας και της κίνας) αποφάσισε στις 20/12 οι όντως χρειάζεταί ένας ειρηνευτικός στρατός παραπά-

θεί οικονομία) τον «πυρήνα» των καπιταλιστικών σχέσεων. Το έσχατο υπόστρωμα κινήτρων και αξιών. Είναι όμως η γραμμικότητα αυτής της γεώτρησης του καπιταλιστικού κόσμου ο πιο ενδεδειγμένος τρόπος να τον «εξηγήσουμε» – ώστε να τον φέρουμε τα πάνω κάτω;

Μ' όποιον τρόπο κι αν εννοηθεί η οικονομία, αφορά ένα σύνολο σχέσεων που ποτέ δεν υπήρξαν αυτοτελείς, διαχωρισμένες από άλλες, έτσι ώστε να μπορούν να εννοηθούν ανα πάσα στιγμή σαν η μήτρα όλων των υπόλοιπων. Εκμαίευση και επεξεργασία της σημασίας του τάδε ή του δείνα πεδίου σχέσεων από το «οικονομικό», εφόσον γίνουν μερικές βασικές αφαιρέσεις, μπορεί να γίνει με επιτυχία – όχι μόνο σαν αναλυτική μέθοδος αλλά σαν κοινωνική πρακτική επίσης. Σε συγκεκριμένες ιστορικές περιόδους. Υπάρχει όμως, για παράδειγμα, ένα πλήθος ιδεών και θεσμίσεων σχετικών με το «θάνατο» ή το «ιερό» που διατρέχει τις ανθρώπινες κοινωνίες από καταβολή τους – ιδέες και θεσμίσεις για τις οποίες θα ήταν λάθος να θεωρήσει κανείς ότι «γεννήθηκαν» σε δεύτερο χρόνο, από μια παρθενογεννημένη δέσμη οικονομικών ρυθμίσεων. Η διαλεκτική αλληλεπίδραση ανάμεσα σε επιμέρους δόγματα είναι μια παραδοχή πολύ κοντύτερα στην πραγματικότητα.

Θα ήταν λοιπόν υπερβολική η βεβαιότητα πως αν η αναλυτική σκαπάνη σταματήσει στο βάθος ενός συγκεκριμένου και διακριτού «πετρώματος» σχέσεων, σαν τις οικονομικές, έχει τελειώσει η δουλειά της διακρίβωσης των συσχετίσεων ανάμεσα σε θεμελιώδεις αξιακούς προσδιορισμούς, διακριτούς μεν, του ίδιου σύμπαντος δε. Ίσως το τέλος της ανάλυσης με το οποίο έχει προικιστεί η οικονομία να δείχνει μόνο την κούραση των «αναλυτών». Ίσως, πάλι, να δείχνει την σχετική αξία (καθόλου όμως την αχρηστία) μιας γραμμικής αναλυτικής διαδικασίας. Σε τελευταία ανάλυση μπορεί να μην υπάρχει τέλος στην ανάλυση. Πράγμα που σημαίνει ότι οι οικονομικές σχέσεις, που αναμφισβήτητα διαμορφώνουν ένα ευρύτερο στερέωμα θεσμών, συνηθειών, συμπεριφορών, ίσως να υπόκεινται με τη σειρά τους στη διαμόρφωσή τους απ' αυτές. Τουλάχιστον κάτω από ορισμένες ιστορικές συνθήκες.

Μοιάζει κάτι τέτοιο με μια «κυκλική» συνάρθρωση των κοινωνικών ιδεών και πρακτικών, συμπεριλαμβανομένων σε πρώτη κριτική αντιμετώπιση των ιδεών και των πρακτικών εξουσίας. Σε μια τέτοια διαλεκτική, κάθε μονόπλευρα «οικονομίστικη» εξήγηση είναι το ίδιο άστοχη με κάθε μονόπλευρα «ιδεολογική» ερμηνεία.

Όλα αυτά θα μπορούσαν να θεωρηθούν δωρεάν «φιλοσοφική» περιπλάνηση αν δεν συνέβαινε ο σημερινός καπιταλιστικός κόσμος να έχει βάλει εκείνο που γενικά λέγεται «πολιτισμός» σαν «ένα τίγρη στη μηχανή του». Υπάρχουν δύο πλευρές σ' αυτή τη διαδικασία, που μοιάζουν μακρινές μεταξύ τους, αν και κατά τη γνώμη μας αποτελούν τις δυο όψεις του ίδιου νομίσματος. Στη μια πλευρά βρίσκεται η ραγδαία μηχανοποίηση μεγάλου μέρους εκείνου που μέχρι πρόσφατα λεγόταν «πνευματική εργασία»· συμπεριλαμβανομένης της έμφασης και των καινοτομιών στις επικοινωνίες και στα «πολιτιστικά εμπορεύματα». Στην άλλη πλευρά βρίσκεται η εκ νέου επεξεργασία θεωρημάτων για την «μη συμβατότητα» άλλων πολιτισμών στην «πρόοδο και την ανάπτυξη»· συμπεριλαμβανομένης εδώ της πετυχημένης καλλιέργειας αδιαφορίας, αντιπαλότητας, ακόμα και ανοικτού μίσους για όσες παραμέτρους αυτών των άλλων πολιτισμών κρίνονται ανεπίδεκτες καπιταλιστικής αφομοίωσης, ήτοι: παραγωγής κέρδους. Και στην μία και στην άλλη περίπτωση τα δόγματα του καπιταλισμού καταβροχθίζουν (και καταστρέφουν) ή απωθούν (και πάλι καταστρέφουν) ιδέες και σχέσεις που δεν ανάγονται στην οικονομία – σε – τελευταία – ανάλυση· ανάγοντάς τες σ' αυτήν. Μια τέτοια διπλή αποικιοποίηση, της οποίας οι ιθαγενείς είναι φυσικά πρόσωπα, αλλά και κύτταρα... εξίσου με κουλτούρες, ήθη, έθιμα, απόψεις για τη ζωή και τον κόσμο, θα μπορούσε να θεωρηθεί «απλά» σα νέες κατακτήσεις του κεφάλαιου. Θα μπορούσε όμως να θεωρηθεί και σαν πόλεμος ανάμεσα στις ιδέες που στηρίζουν αυτήν την οικονομία (της αέναης συσσώρευσης) εναντίον άλλων που δεν την ευνοούν. Στη δεύτερη υπόθεση, που δεν είναι αντιθετική της πρώτης αλλά εστιάζει στο μη προφανές της αναμέτρησης, θα σκεφτόμασταν το εξής: ότι βρισκόμενος ο καπιταλισμός στη μέση μιας βαθιάς κρίσης / αναδιάρθρωσης / επέκτασης της ισχύος του (ποσοτική διεύρυνση και ποιοτική εμβάθυνση της συσσώρευσης θα μπορούσε το

στη ζώνγκλα Lacandona

ίδιο καλά να χαρακτηριστεί η παρούσα φάση) «επιστρέφει στις ρίζες του». Με την έννοια πως επιπλέον εκείνων των ιδεών που θεωρούνται δεδομένες στην ήδη υπάρχουσα καπιταλιστική επικράτεια - ιδέες για τις οποίες οι οικονομικές σχέσεις είναι ένα είδος αρχικού «ιερού» - επιστρατεύονται και οι ιδεολογικές προϋποθέσεις εκείνες απ' τις οποίες έχει παραχθεί ιστορικά η νομιμοποίηση των οικονομικών διευθετήσεων του κεφάλαιου.

Μ' αυτήν την έννοια (και μόνο μ' αυτήν) τ' αφεντικά είναι σε θέση να αναλάβουν σήμερα την διεξαγωγή ενός φυσιολογικού όσο και ολοκληρωτικού «πολέμου πολιτισμών» – πράγμα που δεν είναι εξάλλου η πρώτη φορά που το κάνουν. Οι ιεραπόστολοι, εμπροσθοφυλακή άλλων επικών εκστρατειών λεηλασίας, συσσώρευσης και «εκπολιτισμού», ανέλαβαν στον καιρό τους να υποδείξουν, να επιβάλλουν, να προσηλυτίσουν όχι τόσο στην «λογική» (αυτή είναι μόνο η μηχανική κατάφαση σε «παράλογα» προτάγματα) όσο στην «ηθική» του καπιταλισμού.

Πράγματι, βρισκόμαστε σε μια τέτοια εξαιρετική ιστορική στιγμή, κατα την οποία οι ίδιες οι ανάγκες του σε κρίση και αναδιάρθρωση καπιταλισμού επιδιώκουν να ανασηματίσουν – και σε πολλές περιπτώσεις αυτός ο ανασχηματισμός είναι ριζικός – την ευρύτερη κοινωνική αξιακή δεοντολογία σε πολλά μήκη και πλάτη του πλανήτη. Ξεκινώντας από το «εσωτερικό» των καπιταλιστικών σχέσεων (εκείνων δηλαδή που μπορούν να αναχθούν στην οικονομία – σε – τελευταία – ανάλυση) είναι δυνατόν να εντοπίσουμε το είδος του αδιεξόδου των εμπορευματικών σχέσεων... Μόλις όμως βγούμε απ' τον ολοφυρμό του λεγόμενου «αναπτυγμένου καπιταλιστικά κόσμου» θα ανακαλύψουμε τη συγκεκριμένη συνθήκη με την οποία το εμπορευματικό ντελίριο οφείλει να επεκταθεί, για να τον σώσει: τον φετιχισμό.

Ο Κ. Μαρξ, αδικημένος κατα κόρον από τους περισσότερους μαρξιστές, έγραφε σχετικά (πριν ενάμισο αιώνα...) στο «Κεφάλαιο»: «Ο μυστηριώδης χαρακτήρας της εμπορευματικής μορφής συνίσταται στο ότι εμφανίζει στους ανθρώπους τα κοινωνικά χαρακτηριστικά της δικής τους εργασίας σαν αντικειμενικά χαρακτηριστικά των ίδιων των προϊόντων της εργασίας. Τα εμφανίζει σαν κοινωνικές φυσικές ιδιότητες αυτών των πραγμάτων και, κατά συνέπεια, η εμπορευματική μορφή εμφανίζει την κοινωνική σχέση των παραγωγών με την συνολική εργασία σαν εξωτερική προς αυτούς κοινωνική σχέση μεταξύ αντικειμένων... Για να ανακαλύψουμε λοιπόν κάποια αναλογία... πρέπει να καταφύγουμε σ' έναν άλλο κόσμο: τον κόσμο της θρησκείας. Εκεί τα προϊόντα του ανθρώπινου εγκεφάλου εμφανίζονται σαν αυτοδύναμες μορφές, που έχουν την δική τους ζωή, και σχετίζονται σαν όντα τόσο μεταξύ τους όσο και με τους ανθρώπους. Το ίδιο συμβαίνει και στον κόσμο των εμπορευμάτων, που είναι επίσης προϊόντα του ανθρώπινου μυαλού και του ανθρώπινου χεριού. Κι αυτό ακριβώς είναι που ονομάζω φετιχισμό, ο οποίος προσκολλάται στα προϊόντα της εργασίας μόλις αρχίσουν να παράγονται ως εμπορεύματα. Ο φετιχισμός αυτός είναι επομένως αδιαχώριστος απ' την εμπορευματική παραγωγή».

Η οξυδέρκεια του συσχετισμού ανάμεσα σ' έναν κόσμο υλιστικό (αυτόν της καπιταλιστικής οικονομίας, της εμπορευματικής παραγωγής και κατανάλωσης) και σ' έναν κόσμο πνευματιστικό (εκείνον των θρησκειών) μέσα απ' την έννοια του φετιχισμού είναι κάτι παραπάνω από αιχμηρή. Προκαλεί μια σειρά κρίσιμες διαπιστώσεις. Πρώτον, αδιαχώριστος καθώς είναι ο φετιχισμός από την εμπορευματική παραγωγή, αποτελεί όχι μόνο τον φύλακα άγγελό της, αλλά όταν χρειάζεται και τον πολιορκητικό της κριό· το βασικότερο μέσο για την προέλασή της· ένα εργαλείο που κινείται «σαν το ψάρι στο νερό» όταν το αντικείμενο της παραγωγής αυτής είναι η υπαγωγή και η απόρριψη των ίδιων των έργων του πνεύματος. Δεύτερον, «θρησκευτικός» καθώς είναι ο φετιχισμός, υποχρεώνεται κατα κάποιον τρόπο «να ανακαλύπτει εχθρούς θρησκευτικούς» απέναντι του· είναι υποχρεωμένος να μετονομάζει προκαταβολικά αυτό που σκοπεύει να κατακτήσει, έτσι ώστε να το κάνει κατακτήσιμο· κι αυτό κάνει σ' αλήθεια σήμερα, με θρησκευτική μανία. Και τρίτον, η αναλογία ανάμεσα στο υλιστικό και στο μεταφυσικό σύμπαν, σ' ένα τόσο κεντρικό και για τα δύο σημείο που θα το λέγαμε πίστη, αποκαλύπτει την ύπαρξη «μη οικονομικών ιδεών» που στηρίζουν την καπιταλιστική οικονομία – την εμπορευματική παραγωγή και κατανάλωση συγκεκριμένα.

Μπορούμε ίσως τώρα να καταλάβουμε ότι η διπλή αποικιοποίηση στην οποία πρόχειρα αναφερθήκαμε νωρίτερα, η διπλή (τόσο προς τα «μέσα», στις μητροπόλεις, όσο και προς τα «έξω», σε άλλες περιοχές του πλανήτη) διαχείριση (αφομοίωση / απόρριψη) της πνευματικής εργασίας, των ηθών, των εθίμων, των σχέσεων και πάλι, είναι μια επίθεση όχι «λογική» (αν μπορούσε ποτέ να είναι τέτοια) αλλά δογματική. Σαν τέτοια είναι υποχρεωμένη, απέναντι στα συμφέροντα της συσσώρευσης, να είναι αδιάλλακτη, βίαιη, ωμή. Ο φετιχισμός του εμπορεύματος - για την ακρίβεια: κάθε ιερέας του - εννοεί οποιοδήποτε εμπόδιο στο δρόμο της επέκτασης και της «εμβάθυνσης» της εμπορευματικής παραγωγής σα φετιχιστικό, είτε είναι τέτοιο είτε όχι. *Επιβάλλει* - στο βαθμό που έχει τη δύναμη - να είναι τέτοιο. Ταυτόχρονα, ο φετιχισμός του εμπορεύματος, όντας η «μυστηριώδης ιερότητα» ενός τρόπου οικονομικής (και για τον καπιταλιστικό κόσμο: κοινωνικής) οργάνωσης, την ιστορική στιγμή που ξαναγίνεται η σημαία της επέκτασής της, επανεπεξεργάζεται όλες τις «μορφές» και όλα τα «περιεχόμενα» ιερότητας που έχουν σταθεί στο πλάι του. Γίνεται, έτσι, (χωρίς να το συνειδητοποιεί με ακρίβεια, απολαμβάνοντάς το όμως) εκ νέου χριστιανικός.

Αυτός ο τελευταίος ισχυρισμός μπορεί ν' ακούγεται προκλητικός. Δεν έχει τόση αξία, προς το παρόν, να επιστρατεύσουμε εδώ εν είδει ντοκουμέντων δηλώσεις και παραδηλώσεις που θα τον στήριζαν. Ίσως μεγαλύτερη σημασία έχει να ερευνήσουμε την ενότητα ορισμένων φαινομένων (δηλαδή ιδεών, πεποιθήσεων και πρακτικών) που στον αναπτυσσόμενο καπιταλιστικό κόσμο εμφανίζονται σαν άσχετα μεταξύ τους, λειτουργώντας έτσι αποπροσανατολιστικά για την κριτική δράση. Δεν αναφέρουν, αυτό είναι αλήθεια, τα αφεντικά και οι πολιτικοί τους εκπρόσωποι αποσπάσματα απ' τα ευαγγέλια για να νομιμοποιήσουν τις πρακτικές τους... Δεν είναι όμως γεγονός πως ορισμένες κρίσιμες δόσεις εκκλησιασμών διατηρούν τη συνοχή των κοινωνιών που τους σέβονται, τους εμπιστεύονται, τους ανέχονται, πάντως δεν τους εμποδίζουν; Δεν παρελαύνουν στη δημοσιότητα, κι αυτό είναι επίσης αλήθεια, θεόσταλα κηρύγματα... Δεν είναι όμως γεγονός πως διάφορων βαθμίδων θρησκευτικοί ζηλωτές είναι ανεβασμένοι ψηλά σε κάθε είδους άμβωνα; Και δεν είναι, ακόμα, γεγονός πως η θρησκευτική έχθρα (ο αντιμουσουλμανισμός ας πούμε...) έχει την (απρόβλεπτη...) τιμητική της;

Κι ακόμα, δεν είναι ο επαγγελματισμός ένα μείζον υπόδειγμα σύγχρονης συμπεριφοράς, άξιο κάθε τιμής; Τί είναι το επάγγελμα, και από πού κατάγεται η «αξία» του; Κατευθείαν από την ιδέα του θεόσταλτου «προορισμού» των ανθρώπων: *επι/άγγελμα*, δηλαδή η μακριά (επί της γης...) πορεία στην εκπλήρωση εκείνου στο οποίο «τάχθηκε» ο καθένας... Δεν είναι η (βιοτεχνολογική, ας πούμε...) «άποψη» περί «φύσης» σταθερά στηριγμένη και στην ιδέα της υπεροχής της «θης μέρας της δημιουργίας» επί των 5 προηγούμενων; Δεν είναι πουριτανική η εργαλειακή αντίληψη του σώματος, ακόμα κι' όταν πρόκειται για τις «απολαύσεις» του; Δεν είναι ιεραποστολική η ιδέα της «ηθικής (βλέπε: πολιτιστικής) ανωτερότητας» που πρέπει να επιβληθεί, ακόμα και δια της βίας;

Ιδεολογική ενότητα: αν υπάρχει κάτι προκλητικό είναι αυτή η ίδια η διαλεκτική της κυριαρχίας: η διαμόρφωση ενός ισχυρού πλέγματος ιδεών, παλιών και νέων που γίνονται οι μεν ρεζέρβα των δε και το αντίστροφο. Αν όλη κι όλη η ιστορία ήταν ένα μπλοκ οικονομικών σχέσεων, ή έστω κοινωνικών σχέσεων εδραιωμένων αποκλειστικά και μόνο στην οικονομία, τότε ο καπιταλιστικός κόσμος θα κατέρρεε αυτόματα απ' τις κρίσεις του. Όμως συμβαίνει κάτι που μοιάζει αντίθετο: το εγχείρημα της αναδιάρθρωσής του είναι σύνθετο, εντατικό και αιματηρό, καθώς ανακαλεί και ρίχνει στη μάχη όλες τις ιδεολογικές εφεδρείες του: που δεν είναι ούτε λίγες ούτε δευτερεύουσας σημασίας.

Ιδεολογική ενότητα της κυριαρχίας, σε συνθήκες κρίσης. Ας πούμε: ο «κοινός παρονομαστής» μιας σειράς εμποδίων (του ανταγωνισμού) που μας έχουν κυκλώσει. «Απο πού ν' αρχίσουμε και πού να τελειώσουμε;» θα ρώταγε κάποιος. *Από παντού* - είναι ίσως μια θεμιτή απάντηση. *Από παντού, μα όχι χαοτικά*: στη βάση συγκεκριμένων κοινωνικών, προλεταριακών αφητηριών. *Που δεν είναι απλά και μόνο «οικονομικά» προσδιορισμένες...*

ΑΝ Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΕΝΑ ΚΟΜΜΑΤΙ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ Ο ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΣΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΑΛΛΟ

Το κοινωνικό εργοστάσιο περιλαμβάνει όλους τους χώρους και τα σημεία - βιοτεχνίες, γραφεία και κάθε είδους εργασιακό χώρο, γυμναστήρια, βιβλιοθήκες, super markets, γήπεδα, χώρους διασκέδασης, κέντρα αισθητικής... - όπου η εργασία και ο καταναλωτισμός κυριαρχούν ως κοινωνικές σχέσεις, ως νοήματα, ως πράξεις.

Από τον εργάτη μάζα της δεκαετίας του '70, περάσαμε στον κοινωνικό εργάτη. Από την μαυρίλα της εργασίας στη «λευκότητα» και στην «απελευθέρωση» της κατανάλωσης. Ο εργαζόμενος, φεύγοντας από τον χώρο εργασίας, πατάει ένα off στις προηγούμενες ώρες της ζωής του, και ορίζεται μόνο από αυτά που καταναλώνει. Η υπακοή και η πειθαρχία στη δουλειά εξαργυρώνονται με την αυξανόμενη δυνατότητα για κατανάλωση. Ενώ στο κοινωνικό εργοστάσιο είναι ένας απλός κρίκος, στο μυαλό του είναι ένας ευτυχισμένος καταναλωτής.

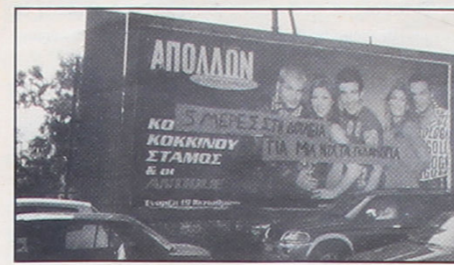
Η δουλειά απαιτεί πειθαρχία και έλεγχο για την αύξηση της παραγωγής. Η κατανάλωση απαιτεί πειθαρχία και έλεγχο για να συμβαίνει με αυξανόμενους ρυθμούς. Η κατανάλωση προϋποθέτει την εργασιακή ειρήνη - με οποιοδήποτε κόστος - στα κάτεργα της παραγωγής. Η κατανάλωση είναι η συνέχεια της εργασίας. Η εργασία συνέχεια της κατανάλωσης. Η παραγωγή εμπορευμάτων, διαμεσολαβημένων σχέσεων και πληροφοριών, προηγείται της κατανάλωσής τους. Η μία συνθήκη με την άλλη είναι πολύ σφικτά δεμένες. Η ολότητα τους αποτελεί το κοινωνικό εργοστάσιο. Η ηθική της εργασίας με αυτή του καταναλωτισμού τέμνονται σε αρκετά σημεία. Ενωούμε τις σχέσεις και τα νοήματα που είναι κεντρικά στη ζωή μας, στο κοινωνικό εργοστάσιο. Το κοινωνικό εργοστάσιο είναι η προσωποποίηση της πειθαρχίας και του ελέγχου, που είναι αυστηρές

προϋποθέσεις του και δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς αυτές. Τα πάθη, οι επιθυμίες, οι αισθήσεις συνεχώς ανακατασκευάζονται και κατακρεουργούνται απ' τις δομές του.

Το κοινωνικό εργοστάσιο δουλεύει κάπως έτσι: κάποιοι παράγουν, κάποιοι καταναλώνουν, μπορεί να είναι και οι ίδιοι. Οι μεν χρειάζονται τους δε. Δεν καθορίζονται απ' τη θέση τους στη γραμμή παραγωγής αγαθών ή υπηρεσιών αλλά απ' το ρυθμό που καταναλώνουν. Από τη θέση τους στη γραμμή κατανάλωσης. Στους ιμάντες αυτών των γραμμών παράγεται πάντα υπεραξία. **Στο κοινωνικό εργοστάσιο ο χρόνος είναι χρήσιμος.** Οι επιστάτες του, ένστολοι ή μη, παραμονεύουν παντού. Να διαφυλάξουν την τάξη, τις νόρμες από τους αντάρτες των νοημάτων και να επιβάλουν τη νοηματική ισοπέδωση.

Το κοινωνικό εργοστάσιο δεν είναι μια συνθήκη που υπήρχε από πάντα. Είναι ένας χειρισμός, μια μελετημένη απάντηση απέναντι στη μαζική, οργανωμένη ανατρεπτική αμφισβήτηση των προλεταρίων στις προηγούμενες δεκαετίες. Είναι η σχεδιασμένη εισβολή του φορντισμού στην καθημερινότητα. Είναι κεντρικός σχεδιασμός για να διαφύγει από την κρίση του ο καπιταλισμός. Όποιος / α ενσωματώνεται στις μηχανές του δεν το κάνει επειδή είναι μοιραίο, απο ατυχία ή με την βία. **Είναι συνειδητή επιλογή του καθενός / μιάς αν θέλουν να ενταχθούν στις αλυσίδες και στις νόρμες του. Αν θέλουν να το αρνηθούν, αρνούμενοι την ταξική συνθηκολόγηση και λαμβάνοντας το κόστος της άρνησης. Ή αν συντάσσονται με τα αφεντικά τους, απολαμβάνοντας «προνόμια»: γρήγορο αυτοκίνητο, έμπιστο κινητό, ασφαλές σπίτι, θαλαπωρή... μια στρωμένη ζωή...**

απόσπασμα από 4σέλιδο που κυκλοφόρησαν οι «βρούτι της διαφήμισης» από το αυτοδιαχειριζόμενο στέκι Άνω Κάτω πατησίων, εν όψει διήμερης εκδήλωσης στις 25 και 26 γενάρη

Ο ΒΙΒΛΙΟΦΕΙΚΑΡΙΟΣ

τις οικογενειακές συμβουλές είναι καλύτερα να τις αποφύγεις! «Εδώ μέσα είμαστε σαν μια μεγάλη οικογένεια. Εδώ μέσα δεν είσαι εργάτης, είσαι συνεργάτης». Με αυτά τα λόγια και αυτό το κλίμα ξεκίνησε η συνεργασία μου στον εκδοτικό οίκο που δουλεύω τώρα. Δεν άργησα να καταλάβω τί εννοούσαν. «Λοιπόν Γιάννη, αυτά πάνε Γλυφάδα και αυτά Βούλα, όταν επιστρέψεις υπάρχει κάτι για Περιστέρι και μεταφορικές για Ορφές». Διαταγή συνοδευόμενη με χαμόγελο και αδελφικό χτύπημα στην πλάτη. Ή «Γιαννάκη θα χρειαστεί να κάσεις κάνα δυο ωρίτσες παραπάνω σήμερα» (άραγε από αυτές που μου περισσεύουν να χαρίζω στο αφεντικό μου;). Διαταγή συνοδευόμενη από μπηρικό ενδιαφέρον για τον ελεύθερο χρόνο μου μετά το 8ωρο. Βέβαια, συχνά ακούω τις πατρικές φωνές της τιμωρίας, της απειλής... «8.10, τί το πέρασες και έρχεσαι τέτοια ώρα; Ό,τι σου καπνίσει κάνεις;» ή «δώσε μου την κάρτα σου να δω τί ώρα έφυγες και τί ώρα ήρθες εκτός». «Δεν έχει δεν προλαβαίνεις. Θα προλάβεις». «Χωράνε όλα στο μηχανάκι, αν δεν χωράνε να κάνεις δυο δρομολόγια, εγώ θέλω να πάνε». «Δεν έχει καθόλου φιλότιμο. Τί άνθρωπος είσαι εσύ;». «Σου κάνει; Μου κάνει. Δεν σου κάνει; Δεν μου κάνει». Και φυσικά και πολλές άλλες παράλογες απαιτήσεις και διαταγές στα πλαίσια του οικογενειακού χαρακτήρα, της αμοιβαίας κατανόησης / εμπιστοσύνης.

Δεν ψαρώνουμε. Γνωρίζουμε την ταξική μας θέση. Δεν είμαστε ούτε φιλότιμοι, ούτε εργατικοί, ούτε πρόθυμοι απέναντι σ' αφεντικά μας, για να εκπληρώνουμε τις ανάγκες σε παραγωγή του βιβλιοπωλείου / εκδοτικού οίκου. Δουλεύουμε με τους ρυθμούς μας κι ας μурμουράει όσο θέλει το αφεντικό. Κι αν είμαστε μια οικογένεια, είναι γιατί μας έχουν γαμήσει τη μάνα...

μεθαύριο θα έπαιρνε προαγωγή...

... αλλά δεν πρόλαβε!

Οδηγούσε μεθυσμένος από χαρά... Χωρίς ζώνη ασφαλείας... Το τρομερό μυαλό του βρέθηκε στο απέναντι ρεύμα... Το ακριβό του ρολόι (μαζί με το δεξί του χέρι) σ' ένα χωράφι... Η ασφαλιστική του (συμπτωματικά) φαλήρισε... Το τζιπ πουλήθηκε γι' ακκορντεόν μπας και ξεχρεώσει η χήρα τις κάρτες... Τα ορφανά του θα πέσουν στα ναρκωτικά... Oh Lord! Σε τί κόσμο ζούμε!!

απόσπασμα από αφήγηση τσίκου των εργαζομένων / τριών από το χώρο του βιβλίου, φύλλο #0

Metal

Το μέταλλο το ξέρουμε κατ' αρχήν σα γενικό όνομα κατηγορίας υλικών, που έχουν ορυκτή προέλευση: σίδηρο, χαλκό, χρυσό, ασήμι... Θα συμπέρανε κανείς πως το πρωταρχικό νόημα της λέξης ήταν αυτή η ομαδοποίηση και πως λέξεις όπως *μεταλλωρυχείο*, *μεταλλωρύχος* είναι παράγωγες του γεγονότος ότι χρειάζεται σκάψιμο για να βρεθούν τα μέταλλα. Κι όμως: είναι το ίδιο το σκάψιμο που έδωσε το όνομα μέταλλο.

Υπήρχε το ρήμα *μεταλλάω* που σήμαινε ερευνητικό επίμονο και προσεκτικό, για κάτι συγκεκριμένο. Προέρχεται από την σύνθεση των λέξεων *μετά*+*άλλα*, *παράπεμποντας* κατευθείαν στη μεθοδικότητα των διαδοχικών προσεγγίσεων. Εύλογο να σημειώσουμε πως το *μεταλλάω* δεν σήμαινε «ψάχνω να βρω το τάδε πράγμα» - αφορούσε καθαρά διανοητικές διαδικασίες έρευνας. Γιαυτό και μια μεταγενέστερη χρήση του ήταν «ρωτάω κάποιον να μου αποκαλύψει κάτι».

Εντελώς μακρινή κατ' αρχήν απ' αυτή τη διαδικασία ήταν η σχέση ανάμεσα στο σκάψιμο της γης και τις λατρείες των νεκρών. (Πρόκειται για σχέση που επιζεί ακόμα σε διάφορους πολιτισμούς). Σύμφωνα με την ιεροποίηση του θαμνίσματος των νεκρών, ο «κάτω κόσμος» ήταν ένα σύμπαν κβόνιων πνευμάτων, προγονικών ψυχών, και θεοτήτων του θανάτου. Όλοι αυτοί, στον έναν ή τον άλλο βαθμό, ήξεραν το παρελ-

θόν - αλλά, επίσης, χάρη σ' αυτή τη γνώση, ήξεραν και το μέλλον. Η σχέση ανάμεσα στο σκάψιμο σε μεγαλύτερα βάθη, για την εξόρυξη πετρωμάτων, και την νεκρομαντεία είναι μια ενδιαφέρουσα υπόθεση που δείχνει να έχει πολλά δεδομένα υπέρ της. Θα μπορούσε να σκεφτεί κανείς ότι η προσπάθεια ενδελεχούς γνώσης για συγκεκριμένα μελλούμενα (η αρχική έννοια του *μεταλλάω*) μέσω της νεκρομαντείας και τα ορυχεία σαν καταναγκαστικά παραγωγικά εργασία επέτρεψαν στο νόημα να εκπέσει από την αρχική διανοητική του σημασία σε μια περισσότερο υλική πραγματικότητα. Η σχέση αυτή, ανάμεσα σε νεκρομαντεία και εξόρυξη, αποδεικνύεται σε διάφορα μέρη, και σε διάφορους πολιτισμούς. Κάπως έτσι το μέταλλο έγινε εκείνο το πράγμα που το βρίσκει κανείς σκάβοντας λίγο λίγο. Τα *μεταλλεία* δεν ήταν ούτε είναι βέβαια μέρη πνευματικής άσκησης. Παρέμειναν ωστόσο τόποι θανάτου, μαζικά νεκροταφεία, ύστερα από «ατυχήματα».

Απέμεινε μόνο η «ηχητική» του *μεταλλικού* ήχου, που χαρακτηρίζει μερικά μουσικά ρεύματα, όπως το *metal* και το *heavy metal*. Δύσκολα θα έβρισκε κανείς σχέση ανάμεσα σ' αυτή τη θέση της λέξης και την έρευνα - ή τα κάτεργα στα έγκατα της γης. Το *metal* σα μουσικό σίμα έχει περισσότερο σχέση με εμπροστίσμα γούστα - που ενδεχομένως νοούνται σαν *underground*...

ΜΕΤΑΛΛΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΧΕΣΣΕΩΝ

η χήνα κι ο εκδότης

TACHYPΛHΡΩΜH

X.K. TEΓOΠOYΛOΣ EΚΔOΣEΙΣ A.E.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ

Κυριακάτικη

ΠΟΥΠΟΥΛΕΙΟ ΠΑΠΛΩΜΑ
90% Πούπουλο χήνας
 ΜΟΝΟ ΥΠΕΡΔΙΠΛΟ

80/20 Φτερό & Πούπουλο χήνας
 ΜΟΝΟ ΥΠΕΡΔΙΠΛΟ

παρόν δελτίο ΙΣΧΥΕΙ ΜΟΝΟ για αυτή την προσφορά.)

Παρακαλούμε να το χρησιμοποιείτε προσεκτικά, χωρίς να το διπλώνετε ή τσαλακώνετε ή χρησιμοποιείται για μηχανογραφικούς σκοπούς.

Κάτι τους πιάνει, κατα καιρούς, αυτούς των μήντια, και τρώγονται ...για την ποιότητα της ενημέρωσης. Όπως άλλοι βαράνε επιληψίες στα overdose, έτσι κι αυτοί «βαράνε αγωνίες» για το λειτουργήμα τους. Να πούμε ότι είναι φαρισάιοι και υποκριτές; Όχι! Δα! Το πολύ πολύ να κοιμούνται καμιά φορά ξεσκεπαστοί. Αλλά και γι' αυτό υπάρχει λύση. Η αγαπημένη εφημερίδα των αριστερών, που είναι πλουραλιστική και ελευθεριακή, σπρώχνει παπλώματα. Με αγνό, φυσικό, πούπουλο χήνας. Για τις μακριές και δύσκολες χειμωνιάτικες νύχτες - όπου το κρύο δεν είναι μόνο στον αέρα, αλλά και στα μυαλά. Χωρίς ίχνος κακίας: αν το πούπουλο δεν αρκεί για τη ζεστούλα, μήπως βοηθάει η καυτή πίσσα;

500 άτομα ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα ομάδων αναρχικών σε διαδήλωση που έγινε στις 12/1, με κεντρικό σύνθημα να απειλήσουμε την ασφάλεια των κυρίαρχων.

Ακολουθούν αποσπάσματα προκηρύξεων που μοιράστηκαν απ' τους οργανωτές (η επιλογή είναι δική μας):
Οι δολοφονίες μεταναστών μετονομάζονται σε «τυχαίες εκτροχαιοποιήσεις»... Οι θάνατοι στα σύνορα και στο αργαίο «ατυχή περιστατικά»... Οι σφαγές στους πολέμους των κυρίαρχων «παράπλευρες απώλειες»...
Σχεδόν σε όλα τα μήκη και πλάτη του πλανήτη - από την Κολομβία και τη Σομαλία μέχρι το Αφγανιστάν και τη Γιουγκοσλαβία - έχουν σπηθεί εκατόμβες νεκρών στο όνομα της «ειρήνης», της επαναφοράς της «τάξης» και της «πάταξης της τρομοκρατίας». Τα αφεντικά του πλανήτη για να θωρακίσουν τα οικονομικά και στρατιωτικά τους συμφέροντα, εξαπολύουν τις πολεμικές τους μηχανές και είναι αυτοί που τρομοκρατούν και σπέρνουν τον όλεθρο...
Απέναντι στις ελεγχόμενες διαδρομές να αντιτάξουμε την ανθούρητη κίνηση, στο θωρό κοίταγμα τα αργιμένα βλέμματα, στις αποχωνωμένες συνειδήσεις το ατίθασο πνεύμα, στις ένοχες σιωπές της υπετέλειας την κραυγή της ελευθερίας...
αναρχική ομάδα Ανυπακοή

Τα «σημεία των καιρών» δεν είναι αντιφατικά
Οι πρωτοχρονιάτικες φανφάρες για τον νέο πολιτισμό του ευρώ σκιάζονται από την ίδια του την συνακόλουθη βαρβαρότητα. Κάτω από την φωτεινή κορυφογραμμή του εκσυγχρονισμού (που θέλει να αποτελεί ένα διαρκές ρόσημο για «κοινωνικές κατακτήσεις» και εθνικά κατορθώματα) ανακινούνται καθημερινά τραγωδίες με ναυαγιαμένους πρόσφυγες, ξεγλιστρημένα από τα μονότηλα «εκτροχαιοποιήσεις» πάνω σε «μαυρά» σώματα μεταναστών ή «ξένων» κάθε είδους, αποκαλύπτονται μεσαιωνικές εργασιακές συνθήκες μέσα από πολύνεκρα εργατικά «ατυχήματα» που κουρελιάζουν κάθε ψευδή θετικότητα των επίκαιρων στατιστικών, βαθαίνουν οι κοινωνικές ανισότητες, ανακινούνται μέτρα πενταετούς λιτότητας, ρημάζεται η περιφέρεια, καθιερώνονται οι έλεγχοι, τα μπλόκα και η γενικευμένη καχυποψία ως επιβεβαίωση της κρατικής λειτουργικότητας, φειχτοποιείται ο αλαζονικός κρετινισμός ως το αιώτερο στάδιο της εξαιτομίκησης, θεμιάζεται το υπαρκτικό κενό ως κοινωνική αρετή...

...ΟΤΑΝ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΑΦΕΝΤΙΚΑ ΕΠΙΚΛΑΟΥΝΤΑΙ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ, ΕΝΝΟΟΥΝ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΩΝ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΜΟΝΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΚΑΜΜΙΑ ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ ΣΤΑ ΕΞΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ...ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ

Αναρχικές - οι από τις δυνάμεις γειτονίες της Αθήνας και του Πειραιά.

και η ενέργεια;

«ρο» ζήτημα της καπιταλιστικής οικονομίας - αυτό το υποψιαζόσαστε, δεν μπορείτε όμως να λογαριάσετε τί σημαίνει πλήρης εξόρυξη ολόκληρου του καπιταλιστικού οικοδομήματος, από την πιο μικρή του λεπτομέρεια ως το πιο κολοσσίο του κατασκευασίμου από την επάρκεια και την φθηνότητα της ενέργειας. Το θέμα είναι πως όχι μόνο οι «πηγές» ενέργειας αλλά ολόκληρο το σύστημα παραγωγής, διανομής και καταναλώσεως βρίσκεται υπό ριζικό επανασχεδιασμό. Έτσι ώστε να καλύπτει τις νέες ανάγκες: αλλά και να καλύπτεται από αντιστρέφει προδιαγραφές ασφαλείας. «Καινούργιες ανάγκες»; Ιδού μία: μέχρι τώρα η αξιοπιστία της παροχής ηλεκτρικής ενέργειας (με το υπάρχον σύστημα των κεντρικών παραγωγικών μονάδων εσωτερικής καύσης και των δικτύων διανομής) ήταν 99,9% (τουλάχιστον στα πλέον αναπτυγμένα κράτη). Αυτό το 99,9% σήμαινε κατά μέσο όρο 8 ώρες διακοπή παροχής τον χρόνο - ένα ποσοστό που δεν εμπόδιζε την διαρκή ροή της βιομηχανικής παραγωγής. Βασικό σε μια παραγωγική διαδικασία που βασίζεται σε μικροπεξεργαστές και δίκτυα υπολογιστών η απώτερη αξιοπιστία είναι 99,9999%, δηλαδή το μέγιστο

βασικές οδηγίες για να μην φτιάξετε ποτέ ένα «ανεξάρτητο media center»

- Α) Μην χρησιμοποιείτε ένα «διεθνές label» για να κάνετε κάτι που μπορεί και να μην σας αναλογεί. Σε περίπτωση που σας κατέβει η ιδέα της «εναλλακτικής πληροφόρησης» δοκιμάστε την τουλάχιστον με το δικό σας «ανεπίσημο» όνομα: δείχνει ότι δεν διατάζει να πάρει την ευθύνη. Διαφορετικά μπορεί να βρεθείτε κατηγορούμενοι ότι «δανειζέστε κύρος» από κόλπα που έχουν γίνει κάτω από άλλες κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες - αν κι αυτό καθόλου δεν τα απαλλάσσει από κριτική.
- Β) Μην παριστάτε ότι η «εναλλακτική πληροφόρηση» είναι κάτι «αθώο» και «φυσιολογικό». Ζείτε - μην το ξεχνάτε - στο 2002 και όχι στο 1975! Δεν υπάρχουν ουδέτερες πληροφορίες, κάθε «πληροφορία» είναι πολιτική, συνενώτως το να βασιζόσαστε το πρακτορείο σας «ανεξάρτητο» μπορεί να προκαλέσει (και δίκαια) τόνους υποψίες ή συνειρμούς όσους αν το βαφτίζατε «μη κυβερνητικό». Αν τυχόν τέτοια ενδεχόμενα σας διαφεύγουν, υπάρχει ικανή βιβλιογραφία προς γνώση...
- Γ) Μην υποβιβάζετε το θέμα των πολιτικών σχέσεων ανάμεσα σε υπαρκτές ομάδες ή/και άτομα σε τεχνικό πρόβλημα διανομής και ανταλλαγής ειδήσεων! Θα πέσει επάνω σας η φωτιά της infoδιαφοράς και θα σας κάψει - φταίτε, δε φταίτε!
- Δ) Μην επιδιώκετε να αποκτήσετε αντιεξουσιαστική εγκυρότητα μέσα από διευκολύνσεις του είδους «γράψε και συ κάτι, μπορείς». Κανένας δεν είναι κούλας, αλλά και η υπευθυνότητα δεν μοιράζεται στα περίπτερα. Θα καταλήξετε αμύχανοι θεατές σε αλληλουπονομεύσεις, μικροπρέπειες, αθλιότητες, φήμες και φευτιές, που γίνονται ευκολότερες όταν κρύβονται πίσω απ' την ανωνυμία - την οποία προσφέρατε!
- Ε) Μην παριστάνετε πως ανακαλύψατε έναν «αποκεντρωμένο» και «αντιεραρχικό» τρόπο συζητήσεων, όταν πρόκειται για «αρέτες» σύμφυτες του internet! Καμμία μη - ιεραρχία που αξίζει το κόπο δεν είναι δωρεάν, απλούστατα γιατί πρέπει να κερδηθεί πολεμώντας την ιεραρχία.
- ΣΤ) Μην καλλιεργείτε την ευπιστία ότι ο καθένας που έχει ένα ηλεκτρολόγιο μπροστά του είναι εν δυνάμει «ανταποκριτής». Κυκλοφορούν τερατολόγοι, συνειδητοί παραχαράκτες ή απλά ψεύτες. Κυκλοφορούν επίσης και επιδοχείο «δημοσιογράφοι».
- Ζ) Μην δίνετε βήμα σε συκοφάντες, πράκτορες, απλά ηλίθιους ή/και φασιστοκαρκαγιόζηδες. Τα «παιχνίδια» προκαλούν σύγχυση - υπάρχουν ειδικοί επ' αυτού.
- Η) Μην αρκείστε στις καλές σας προθέσεις. Αν δεν έχετε ακούσει για τους δρόμους προς την κόλαση, ρωτήστε να σας πούν. Όλο και κάποιος στο περιβάλλον σας θα τους έχει υπόψη του.
- Θ) Μην διατάσσετε να αναθεωρήσετε μια λαθεμένη απόφαση, πριν έχει ανεξέλεγκτες συνέπειες. Τα «ανεξάρτητα media centers» δεν είναι αυτό που λείπει - κανείς δεν θα σας κατηγορήσει ότι στερήσατε το κίνημα από κάτι αξιο λόγου. Το να νίψετε τα χέρια σας κατόπιν εορτής δεν είναι ούτε σοφό, ούτε αποτελεσματικό.

Ενέργεια!

τις πετρελαιοπηγές της μέσης ανατολής, ενώ η αξία του πετρελαίου που εισάγουν από κει ήταν μόνο 10 δισ δολ. το χρόνο, τη δεκαετία του '90. Ακριβό το νταβατζιλίκι, αν και το «ξοδεύουν» πρέπει να σχετικοποιηθεί, επειδή είναι έξοδα που ανακλωθούνται σε άλλους κλάδους της αμερικάνικης οικονομίας. Το πρόβλημα όμως παραμένει: άλλα καπιταλιστικά κράτη (όπως το γαλλο-βέλγικο) δεν μπορούν να είναι συνέχεια όμηροι της γεωπολιτικής του πετρελαίου - πιο σωστά της γεωπολιτικής του κινητήριου εσωτερικής καύσης. Για όλους αυτούς τους λόγους (και πολλούς ακόμα) βρίσκεται σε εξέλιξη ένας μεγάλος αγώνας δρόμου, μεταξύ κρατών και εταιρειών, για το επόμενο «μεγάλο κύμα» ενεργειακής αναδιάρθρωσης. Παρά το η δεκαετία που πέρασε το μεγαλύτερο μέρος των ερευνητών αφορούσε την βελτίωση (σχέση απόδοσης προς καταπόνηση) των κινητήριων εσωτερικής καύσης σαν παραγωγών ηλεκτρισμού, το είδος αυτό των μηχανών πρόκειται να ξεπεραστεί σε μια δεκαετία το αργότερο. Μεταξύ των νέων εφευρέσεων που βρίσκονται στα πρόθυρα της «αγοράς» είναι τα «κίτταρα ενέργειας» - μια τεχνική που είναι πειραματικά γνωστή εδώ και δεκάδες χρόνια, αλλά μόνο τώρα

Τώρα που οι νεκροί απ' την κατάρρευση των διδύμων πύργων στη Ν. Υόρκη θεωρούνται αδιαμφισβήτητο ιστορικό γεγονός (και το τέλει άλλοθι για την παγκόσμια αναβάθμιση του παράγοντα - ασφάλεια μέσα κι έξω από τις καπιταλιστικές μητροπόλεις) δεν είναι άραγε καιρός να δούμε μια σειρά ψευμάτων που επιώθησαν σχετικά; Είναι - γιατί αυτά τα ψέμματα, αν και λεπτομερείς πλέον, είναι διδακτικά. Οι συγκεκριμένοι ουρανοξύστες κατασκευάστηκαν στις αρχές της δεκαετίας του '70 (ο ένας τέλειωσε το 1972 και ο άλλο το 1973) με τις καλύτερες μεθόδους που ήταν διαθέσιμες τότε. Ο «σκελετός» τους ήταν ατσάλινες κολώνες και δοκάρια τεράστιων διαστάσεων. Ειδικά οι κολώνες ήταν καλυμμένες με οπλισμένο σκυρόδεμο (μπετόν) έτσι ώστε σε περίπτωση πυρκαγιάς να επιβραδυνθεί η πυράκτωση του μεταλλικού σκελετού. Τα πατώματα ήταν επίσης από πλάκες μπετόν, που στριζύωναν στα ατσάλινα δοκάρια. Κάθε πύργος ζύγιζε 290.000 τόνους, από τους οποίους οι 12.100 ήταν το μπετόν. Όπως ανακοίνωσε ο Σαρλ Μπαλό, επικεφαλής ενός γαλλικού κέντρου για την πυρασφάλεια και την δομή παρόμοιων «σύνθετων» κατασκευαστικά κτιρίων, η κατασκευή των twin buildings ήταν τέτοια ώστε ακόμα και στη χειρότερη των περιπτώσεων υπήρχε χρόνος ασφαλούς εγκατάλειψής τους, το ελάχιστο μιας ώρας και το μέγιστο δύο ωρών. Αυτές, εν όψει περιπτώσει, ήταν οι επίσημες προδιαγραφές, διαθέσιμες σε όσους θα είχαν την ευθύνη να εκκενώσουν τα κτίρια σε περίπτωση κινδύνου. Το να αγνοηθούν αυτά τα δεδομένα θα έπρεπε να θεωρηθεί, από μόνο του, εγκληματικό. Ο πρώτος πύργος κτυπήθηκε στις 8.45 το πρωί και γκρεμίστηκε στις 10.00 - στάθηκε όρθιος για μια ώρα και 15 λεπτά. Ο δεύτερος κτυπήθηκε στις 9.03 και κατέρρευσε στις 10.29 - αντίξε μια ώρα και 26 λεπτά. Και οι δύο κατασκευές συμπεριφέρθηκαν δηλαδή όπως ακριβώς προβλεπόταν από τότε που έγιναν. Όπως προβλεπόταν εδώ και 28 με 29 χρόνια!... Σύμφωνα να το περιοδικό New Scientist επρόκειτο για κλασσικά «ελεγχόμενη καταδάφιση κτιρίου», διαδικασία γνωστή σε μηχανικούς, πυροσβέστες κλπ, όπου δεν υπάρχει καμμία έκπληξη. Ποιά ήταν η αντίδραση των «υπεύθυνων αρχών» σ' αυτήν την κατ' ελάχιστο μία ώρα που είχαν στη διάθεσή τους; Έστειλαν επιτόπου μπάτσους και πυροσβέστες να καθυστερήσουν όσους ήταν μέσα στα κτίρια ότι δεν κινδυνεύουν, και να μη βιάζονται... Παρέταξαν γύρω από τα κτίρια, ακριβώς στη «ρίζα τους», πυροσβεστήρες... Και άφησαν τους όποιους περιέργους να συνοπτιούνται εκεί κοντά... Έκαναν, με άλλα λόγια, ακριβώς το αντίθετο απ' αυτό που χρειαζόταν με βάση τα γεγονότα και τις στατικές προδιαγραφές των πύργων! Με αποτέλεσμα όταν άρχισε να γκρεμίζεται ο πρώτος (1 ώρα και ένα τέταρτο μετά την συντριβή του ενός αεροπλάνου...) να πλακώσει τους καλιάδες ανυποψίαστους που είχαν μείνει μέσα ή γύρω. Μόνο τότε δόθηκε το πανικόβλοτο σύνθημα εκκένωσης του δεύτερου, 57 λεπτά αφού είχε αρχίσει να κείτεται κι αυτός. Ο Τζών Κνάποκ, καθηγητής δομικής μηχανικής στο πανεπιστήμιο του Νιούκασλ, καθόλου «φιλοτρομοκρατής» υποθέτουμε, το είπε καθαρά: η κατάρρευση των διδύμων πύργων ήταν τόσο προβλέψιμη και με τέτοιο επίσης προβλέψιμο χρόνο ασφαλείας, ώστε θα έπρεπε και θα ήταν δυνατόν να έχουν απομακρυνθεί οι πάντες, εργαζόμενοι και σωστικά συνεργεία, μέσα σε μια ώρα...

Αν η αφορμή της κατάρρευσης ήταν οποιαδήποτε άλλη θα μιγαγαν όλοι για εγκληματική αμέλεια του αμερικανικού κράτους, και η ευθύνη των καλιάδων νεκρών θα χρεωνόταν σ' αυτό. Δεν ήταν όμως η μοναδική «αμέλεια» αυτή που περιγράψαμε. Ουρανοξύστες έχει η Νέα Υόρκη από τις αρχές του 20ου αιώνα. Ποιά σχέδια διάσωσης από αέρα υπάρχουν; Οι εσωτερικές σκάλες των 70, των 80 και των 90 πατωμάτων; Καμμία επικείμενη πυρόσβεσης ή διάσωσης δεν έγινε «απο ψηλά» - από ελικόπτερα, ας πούμε. Ο θαυμαστός τεχνολογικός εξοπλισμός του αμερικάνικου κράτους, τα «κόμπρα» και τα «απάτσι», είναι φυσικά για άλλες δουλειές: για να σκοτώνει. Αλλά αν η αφορμή ήταν διαφορετική οι αμερικάνοι «φορολογούμενοι πολίτες» δεν θα ένοιωθαν εντελώς μαλάκες για την «αναπαρξία του κράτους τους» στη Νέα Υόρκη; Και δεν θα γέλαγαν «φιλοι και εχθροί» με την κατάντια της «υπερδύναμης»; Υπάρχει μια σειρά συμπερασμάτων, ύστερα απ' όλα αυτά. Το πρώτο είναι ότι κανένας «τρομοκράτης» (και κανένας «Μπν Λάντεν») δεν θα μπορούσε να προβλέψει όχι μόνο τον αριθμό των νεκρών, αλλά ούτε καν την εκτόμηση. Το περισσότερο που θα μπορούσε να προβλεφτεί θα ήταν η κατάρρευση των ουρανοξύσιων - όχι όμως το τίμημα σε ανθρώπινες ζωές. Το δεύτερο είναι πως η μεγάλη πλειοψηφία των νεκρών δεν οφείλεται στις επιθέσεις τις ίδιες, αλλά στον «σωτήριο τρόπο δράσης» του αμερικανικού κράτους, μετά απ' αυτές: αυτός ο τρόπος ήταν που καταδίκασε σε θάνατο καλιάδες ανθρώπων, που κανονικά θα είχαν σωθεί. Έγινε κάτι τέτοιο «επιτόπως»; Δεν το ξέρουμε. Το πιθανότερο είναι ότι το αμερικανικό κράτος δεν είναι τόσο «σπουδαίο» όσο αυτοπροβάλλεται - είναι ένα μεγάλο σκατό όπως όλα τα κράτη, και μέχρι εκεί. Το τρίτο συμπέρασμα είναι πως αν υπήρχε, έστω ο ελάχιστος, χρόνος μετά το μακελειό για να σκεφτούν οι αμερικάνοι τι και πως έγινε στη Νέα Υόρκη, τότε (λόγω και της ιδιόζυγας σχέσης που έχουν με τα δικαστήρια και τα «δικαιώματα» τους) θα έκαναν σωρό αγωνών ζητώντας τεράστιες αποζημιώσεις - εναντίον του κράτους τους φυσικά, και όχι εναντίον των «τρομοκρατών». Κάτι τέτοιο θα ήταν οικονομικό και πολιτικό σκάνδαλο πρώτου μεγέθους. Και δεν είναι ασήμαντο το γεγονός πως για να αποφυγεί η αμερικανική κυβέρνηση μια τέτοια ηθική και πολιτική χρεωκοπία, έθαψε τους πάντες κάτω από τις ιαχές του πολέμου. Ως γνωστόν για τα «θήματα πολέμου» δεν προβλέπονται αποζημιώσεις...

31ης πόσις που σα δούλο κι ούλο κι ούλο

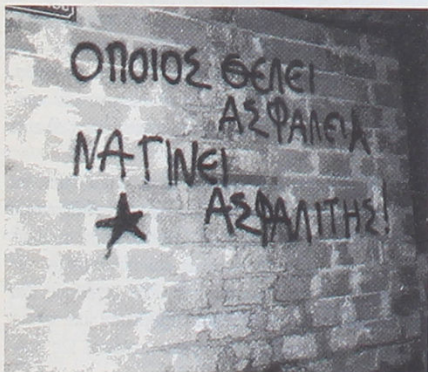
Θυμάσαι τί ωραία ήτανε τότε που η καταδάφιση γινόταν χειροποίητα;

ανοιχτή
συνέλευση

μιλιταρισμός και δημόσια τάξη

Τετάρτη 23/1 19.00
ε.μ.π. - κτ. Γκίνη
αιθ. 18

μητροπολιτικά ★ συμβούλια

Κυριακάτικη βραδιά. Βαριά κι ασήκωτη. Όπως κάθε προηγούμενη όπως και κάθε επόμενη. Η ίδια μελαγχολική ατμόσφαιρα, ο γνώριμος άνεμος της ήπιας που σαρώνει τα πάντα στο πέρασμά του. Αυτή τη μέρα, κάθε βδομάδα, μόλις πέσει το σκοτάδι τελειώνουν οι αυταπάτες. Γιατί όλοι ξέρουν πως σε λίγες μόνο ώρες τα ψέμματα τελειώνουν. Ακριβώς σε εκείνο το σημείο που βρίσκονται οι πύλες των χιλιάδων κάτεργων, ορθάνοιχτες και έτοιμες να υποδεχθούν τους μεταμοντέρνους σκλάβους των μητροπόλεων.

last trolley

Κυριακή βράδυ. Και βροχή, πολλή βροχή. Από αυτές τις καταραμένες καταιγίδες που ούτε οι κούριερ δεν κυκλοφοράνε. Άντε να δεις έναν, δύο που είτε επειδή είναι πολύ καινούργιοι στη δουλειά, είτε επειδή έχουν «φάει» το παραμύθι ότι είναι προσωρινοί» στο επάγγελμα, βγαίνουν στο δρόμο για να εξυπηρετήσουν τους σκατόψυχους που παραγγέλνουν πίτσες με τέτοιο σκατόκαιρο. Ψυχή δεν κυκλοφοράει. Ακόμη κι η στάση στο τέρμα των τρόλεϋ είναι άδεια. Οι τρεις επιβάτες που περιμένουν το «τελευταίο», έχουν καβατζωθεί κάτω από την τέντα του φωτογραφείου απέναντι και προσπαθούν να κάνουν πιο ευχάριστη αυτή την ομολογουμένως οδυνηρή αναμονή, αξιοποιώντας το τίποτα. Παρατηρώντας ασήμαντες λεπτομέρειες στο τοπίο τις οποίες θα ξεχάσουν με το που θα πατήσουν το πόδι τους στο πρώτο σκαλοπάτι του τρόλεϋ, μετρώντας τις σταγόνες που πέφτουν στην πλακά πεζοδρομίου που βρίσκεται μπροστά τους ή απλά καρφώνοντας τα ταλαιπωρημένα βλέμματά τους στο κενό. Που και που κοντοστέκονται, κοιτάνε γύρω τους και σιγοψιθυρίζουν λόγια ακατανόητα. Εξορκισμοί στους θεούς του ουρανού και της βροχής και σίγουρα ευχές να βρίσκονταν οπουδήποτε αλλού εκτός απ' αυτό το καταραμένο μέρος αυτές τις δύσκολες ώρες. Η σεμνή αυτή τελετή δεν κρατάει και πολύ. Από το σαντουισάδικο στη γωνία ξεπροβάλλει μια μάλλον οβάλ φιγούρα που μάλλον κατευθύνεται προς το τρόλεϋ. Το γεγονός ότι φοράει μπλε παντελόνι και ένα μόνο πουκάμισο από πάνω, καθιστά μάλλον προφανές το ότι δεν πρόκειται για έναν παρανοϊκό περαστικό που αποζητά μετά μανίας την ηδονή της παγωμένης νύχτας στο κορμί του. Είναι ο οδηγός. Και η παράσταση τελειώνει. Η καλύτερα τώρα αρχίζει. Προορισμός (ποιός άλλος;) το κέντρο. Οι πόρτες κλείνουν. Ξεκίνησε.

Εκείνος κι εκείνη μόλις που πρόλαβαν να μπουν μέσα την τελευταία στιγμή. Για την ακρίβεια τους έσωσε (περί σωτηρίας πρόκειται κι αυτό το καταλαβαίνει πολύ καλά όποιος έχει χάσει το τελευταίο λεωφορείο) η καλή όραση εκείνης, που πρόλαβε μέσα σε νεκρό χρόνο να παρατηρήσει και να αναλύσει τις περισσότερες από τις λεπτομέρειες που προαναφέρθηκαν ώστε να καταλήξει στο λογικό συμπέρασμα ότι ήταν ζήτημα δευτερολέπτων η αναχώρηση του τρόλεϋ. Δεν χτύπησαν ειστήριο (όχι ότι το συνήθιζαν κιόλας) και χωρίς να χάσουν χρόνο εκμεταλλεύτηκαν την τύχη του να βρίσκεσαι σε ένα σχεδόν άδειο τρόλεϋ: απλώθηκαν σε δυο θέσεις δίπλα στο παράθυρο, κόλλησαν τα μούτρα τους στα τζάμια και αφέθηκαν να χαθούν στις σκέψεις τους.

Η τύχη τους όμως δεν κράτησε για πολύ. Για την ακρίβεια με το που ξεκίνησε το τρόλεϋ μια μπουρμούρα πλανιόταν στην ατμόσφαιρα σα την άδικη κατάρα. Στην αρχή νόμισαν πως ήταν η ιδέα τους. Μετά κοιτάχτηκαν και χωρίς να πουν τίποτα, μιλώντας εκείνη τη γλώσσα που ταιριάζει σε πεζοπόρους που έχουν οργώσει κάθε σπιθαμή αυτής της πόλης μαζί, κατάλαβαν ότι κάτι έτρεχε. Η γλώσσα του μπάρμπα έτρεχε. Κι ενώ στην αρχή ψιθύριζε, όσο πέραγε η ώρα η φωνή του δυνάμωνε όλο και περισσότερο. Μέχρι που άκουγαν πεντακάθαρα τις κατάρες που ξεστόμιζε.

«Να πάνε στο διάολο όλοι τους. Ακούς εκεί, δώδεκα και τέταρτο το τελευταίο τρόλεϋ. Κι εμείς που φτάσαμε εξήντα χρονών και δουλεύουμε ακόμη νύχτα πώς θα πάμε σπίτια μας; Πετώντας; Ή μήπως πρέπει να βάλουμε το κεφάλι μας στον πάγκο του τραπέζιτη να μας δώσει δάνειο για αυτοκίνητο; Μωρέ τα ξέρω εγώ. Πάντα έτσι ήταν: για να κάνεις τη δουλειά σου πρέπει να φιλήσεις κατουρημένες ποδιές. Αλλά σιγά μη τους περάσει. Εδώ δεν τις φιλήσαμε όταν μας βάλαν το πιστόλι στον κρόταφο, τώρα στα γεράματα θα ξεφτυλιστούμε; Δε φταίνε αυτοί όμως. Οι άλλοι φταίνε. Που έχει πάθει το χέρι τους αγκύλωση από το κινητό και δεν τολμάνε να το σηκώσουν. Αααα...»

Σταματάει. Ρίχνει μια ματιά γύρω του για να κόψει αντιδράσεις. Δεν είναι τρελός. Δεν είναι ένας γερο - ξεμωραμένος. Τον ενδιαφέρει πολύ η γνώμη του κοινού, όσο ολιγομελές κι αν είναι. Κι αφού βεβαιώνεται ότι τον παρακολουθούν όλοι με την απαιτούμενη προσοχή, παίρνει μια βαθιά ανάσα και συνεχίζει την παράστασή του. Η διαδρομή είναι μεγάλη. Κι η νύχτα ατέλειωτη.

«Έτσι είναι όμως. Άμα έχουν όλοι από ένα αυτοκίνητο ποιος να μιλήσει για συγκοινωνία; Εγώ που σε δέκα χρόνια θα πεθάνω; Οι πακιστανόι που έτσι και τολμήσουν ν' ανοίξουν το στόμα τους θα τους απελάσουν; Ή εκείνο το ζευγαράκι που η εμφάνισή του και μόνο αρκεί για να τους κρατήσουν όλη νύχτα στο τμήμα; Άμα το καλοσκεφτείς δηλαδή, κοίτα ποιοι είμαστε εδώ μέσα. Όλοι οι απόβλητοι. Γέροι, «ξένοι» κι «αλήτες». Και η μαντάμ στο βάθος. Συγγνώμη μαντάμ που σας ξέχασα. Ποιος να μας υπολογίσει εμάς; Και γιατί; Δίκιο δεν έχω βρε παιδιά, πείτε κι εσείς. Άλλωστε είστε οι μόνοι που μπορείτε να με καταλάβετε. Πού μπορείτε να μιλήστε δηλαδή. Γιατί κι άλλοι καταλαβαίνουν αλλά δεν ξέρουν τη γλώσσα. Πείτε ρε παιδιά».

Εκείνος βαριέται. Εκείνη το σκέφτεται. Και τι να του πει δηλαδή; Ότι και λίγα λεί; Ποιος τον ακούει μετά... Όσο για εκείνο το ξέρε καλά πως έτσι κι ανοίξει το στόμα του θα τα πει μια χαρά. Αλλά ξέρει ότι αυτή η σκηνή έχει επαναληφθεί τόσες φορές που αν μη τι άλλο θα βαριέται. Τό'χαν συζητήσει άλλωστε και μαζί. Καλές ήταν οι βραδυνές κουβέντες αλλά από κάποιο σημείο και μετά κατάνταγαν ρετρό. Όχι για κανέναν άλλο λόγο αλλά γιατί μιлагαν, μιлагαν, ξεθύμαιναν, λέγαν και κάνα «ωραίο» ο μπάρμπα» και μετά μια απ' τα ίδια. Ενώ ήξεραν. Ήξεραν δηλαδή ότι κανείς δεν τους υπολόγιζε. Ή μάλλον τους υπολόγιζαν αλλά από την ανάποδη. Ναι από την ανάποδη. Για να παίρνεις το «τελευταίο», σου λείει ο άλλος, ή δεν έχεις μία ή όσα και νά'χεις μάλλον δεν τ'α'χεις για σκόρπισμα. Κι αφού δεν είσαι για έτσι ποιος ο λόγος να κυκλοφοράς; Δε γίνεται. Καθότι τη σήμερον ημέρα ή κυκλοφοράς για να πας να τ' ακουμπήσεις κάπου (οπότε μάλλον δεν παίρνεις τρόλεϋ) ή βγαίνεις παγανιά μπας και «φειρσίσεις» κανέναν ή στη χειρότερη κάνεις καμιά αληθια σε ότι βρεθεί μπροστά σου, έτσι για να βγάλεις τα νεύρα σου που όλοι είναι στην κατανάλωση κι εσύ δεν έχεις δεκάρα στην τσέπη. Άρα πρόβλημα. Άρα καθίστε σπίτια σας να δείτε ντοκιμαντέρ στη NET για την πανίδα στο βόρειο πόλο και την επαναστατική συσκευή της telemarketing που κάνει μασάζ στα φρύδια. Τόσο απλά, τόσο όμορφα. Ή θα κάτσεις μαντρωμένος στο κλουβί σου ή θα σηκωθείς το πρωί να πας να μοιράζεις χαρτάκια μ' ένα χιλιάριο την ώρα, μέχρι να βάλεις αρκετό χαρτί στην τσέπη για να μπορείς να κυκλοφοράς. Που σιγά μη το βάλεις κιόλας... Αποκλεισμός κανονικά και με το νόμο. Μέχρι να σηκώσεις λευκή σημαία και να πεις παραδίνομαι. Τί να πεις και σε ποιόν δηλαδή; Γύρισε και τον κοίταξε.

«Κι εσύ αυτά σκέφτεσαι;» ρώτησε εκείνον ψιθυριστά.

«Ποιά αυτά ρε Μαρακί;».

«Έλα ρε, αφού ξέρεις τώρα, αυτά που λέγαμε τις προάλλες».

«Ναι, αυτά σκέφτομαι, αυτά και άλλα».

«Δηλαδή, τί άλλα;».

«Να ριζούμε κι άλλους στη λούμπα να μπαίνουν σε τρόλεϋ και λεωφορεία, μπας και χαμπαριάσουνε».

«Τόσο πολύ;».

«Τόσο κι όσο δεν πάει άλλο».

«Έχει άλλες τρεις στάσεις μέχρι το τέρμα. Πάμε με τα πόδια;».

«Φύγαμε κιόλας. Θα το διασκεδάσουμε τουλάχιστον».

«Κι όταν φτάσουμε σπίτι και πέσουμε για ύπνο θα δούμε όνειρα γλυκά».

«Το αμάξι του ρουφιάνου του Προκόπη κλαταρισμένο».

«Και τον Προκόπη στη στάση στο περίμενε».

«Αυτό φτάνει».

«Και περισσεύει».

«Φύγαμε;».

«Φύγαμε...»

Σηκώθηκαν όρθιοι και πάτησαν το κουμπί. Ο οδηγός ξεστόμιζε κάτι βρισιές, που δέκοφταν έτσι απότομα την ξέφρενη κούρσά του. Άνοιξε το ίδιο απότομα τις πόρτες.

«Παιδιά καλό δρόμο», τους αποχαιρέτησε ο μπάρμπα κι ένα αινιγματικό χαμόγελο ζωγραφίστηκε στα χείλη του.

Έκαναν πως δεν τον άκουσαν. Κατέβηκαν. Και πήραν το δρόμο τους...